

KoroiSet

4/2014

Koroinen | Röntämäki | Halinen | Oriketo | Metsämäki

Aydinin uusi herkullinen avaus s. 3

Arkeologian suurmies Maariasta s. 8

Enkeli mietteliäänä Koroisissa s. 16

KoroiSet ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2014 maalisk., touko-,
syys- ja joulukuussa

Jakelu

5500 kpl, jaetaan kotitalouksiin
ja yrityksiin seuraavissa Turun
kaupunginosissa: Koroinen,
Räntämäki, Halinen, Oriketo,
Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Räntämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Ha-
maron pienkiinteistöomistajain
yhdistys ry, Maarian seurakunnan
Itä-Maarian alueneuvosto, Turun
kristillinen opisto, Elävän Kulttuu-
rin Koroinen

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen,
puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Toimitussihteeri

Tytti Issakainen

Toimituskunta

Ann-Christin Antell, Toni Ekroos,
Tytti Issakainen, Tapio Jokinen,
Asta Kinghorn, Johanna Lampi-
nen, Timo Leinonen, Jussi Nurmi,
Pertti Pussinen, Pirjo Ranti, Laura
Tikkanen, Virpi Lummevuo

Toimitus

aineisto@koroinen.fi

Kansikuva

TMK/ Ania Padzik: Joululehti
Kuralan Kylämäkeen.

Ulkoasu

Janne Pelttonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muo-
dossa osoitteeseen ilmoitukset@
koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa
ennen lehden julkaisuviikkoa

**Ilmoituksen suunnittelu
ja tekstiladonta**

Ilmoituksen taitto- ja muutostyö:
50 e/tunti, yhden tunnin veloitus on
minimitaksa. Aineisto osoitteeseen
ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään
2 viikkoa ennen lehden julkaisu-
viikkoa.

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki
471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisesta
sattuneesta virheestä lehden
suurin vastuu rajoittuu ilmoituk-
sen hinnan korvaamiseen. Lehti
ei vastaa virheestä, joka ai-
heutuu esim. puutteellisesta tai
virheellisestä ilmoitusaineistos-
ta, puhelinvälityksestä tapah-
tuneesta väärinkäsityksestä tai
epäselvästä käsikirjoituksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1265 e
puoli sivua pysty	1265 e
1/4 sivua	700 e
1/8 sivua	350 e
1/16 sivua	175 e
1/32 sivua	90 e

Alennukset

Vuosialennus 20%
(neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

pääkirjoitus

Kehitysnäkymiä Koroisten niemellä

Kävin 20.11.2014 Turun kaupun-
gin asemakaavaosastolla Engel-sa-
lissa kuuntelemassa informaatiota
Metsähallitukselta.

Ajattelin ensin, että mitä Metsä-
hallituksella olisi minulle kerrot-
tavaa, mutta tilaisuudessa ilme-
ni, että valtiovalta on olennaisesti
muuttanut omistuksiansa hallin-
nointia.

Senaatti-kiinteistöt vastaa kai-
kista kaupallisista kohteista ja
Metsähallituksen luontopalvelut
kaikista muista alueista kuten esi-
merkiksi Koroisten niemestä. Ko-
roisten niemi on ollut aikaisemmin
Museoviraston hoidossa, mutta
kuluva vuoden alusta siis Metsä-

hallituksen luontopalvelut hoitaa
sitä ja vastaa sen hoidosta.

Informaatiotilaisuudessa annettiin

sellainen kuva, että Metsähallituk-
selle on annettu myös sen hoidossa
oleville alueille rahoitusta alueiden
kehittämiseen.

Tilaisuudessa syntyi sellainen
käsitys, että Koroisten ristin ja sen
välittömässä läheisyydessä ole-
va Koroisten kartanon alue tulee
vastaisuudessa olemaan kehitys-
työn kohteena. Tämä on meidän
alueemme kannalta hyvä asia ja se
tuo kulttuurihistoriallisesti arvo-
kasta aluettamme paremmin esille
ja yleiseen tietoisuuteen.

KoroiSet-lehden kotisivut ovat
joutuneet ulkopuolisen bittihyök-
kän kohteeksi ja ne ovat kaa-
tuneet, eivätkä siten ole käytössä.
Tällä hetkellä tehdään kovaa
vauhtia uusia kotisivuja, joiden
kautta on tarkoitus antaa alueel-
lamme toimiville yhdistyksille
kanava toimia verkossa. Valitam-
me, etteivät kotisivut ole vielä
auki.

Joululehti ja vuosi vaihtuu.

Lehden toimituskunta haluaa toi-
vottaa Hyvää Joulua ja Onnellis-
ta Uutta Vuotta kaikille ahkeras-
ti mukana olleille kirjoittajille,
lukijoille ja lehden julkaisemisen

mahdollistaville ilmoittajillemme.
Kiitos!

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

tervehdys

He, joista ei kerrota muuta

Jouluyö Betlehemissä. Ihmisiä on
kolmenlaisia.

Kertomuksen keskellä ovat Ma-
ria, Joosef ja lapsi. Maria laittaa
lapsen seimeen. Ajattelen, miten
he katsovat lasta. Siinä se nyt on.
He ymmärtävät, että tämän jäl-
keen elämä on toista, mutta vielä
ei tiedä mitä. Niin kuin esikois-
taan ihmettelevät maailman sivu,
ehkä hekin tuntevat yhtäikää iloa
ja avuttomuutta.

Maria ja lapsi selvisivät synny-
tyksestä. Kaikki on hyvin. Tämä
lapsi elää. Ei se ollut itsestään sel-
vää silloin, niissä oloissa, eikä se
ole itsestään selvää nytkään kaikissa
maailman kolkissa.

Jossain kaukana ovat Marian ja
Joosefin omat ihmiset. Heille he ha-
luaisivat kertoa. Mutta ei vielä, sillä
ei ole kiirettä. Tämä on vain heidän
kolmen hetki. Heidän on jouluyö.

Sitten paikalle tulevat paimenet,
kuvittelen että touhuissaan. Yön
kylmästä he tulevat lämpimään.
Puhaltavat käsiään, kyselevät,
katsovat, eivät oikein tiedä, mitä
tämä kaikki on. Lapsi on syntynyt
niin kuin lapset syntyvät, ja kui-
tenkin jokin on toisin, enemmän.

Paimenten nimiä ei mainita.
Edes legendat eivät ole luoneet
heille nimiä ja tarinoita. Ei kerro-
ta sitäkään, oliko heitä kolme vai
kymmenen. He ovat sivuhenkilöi-
tä, viestintuojia. Oman mielensä
liikkeitten mukaan he näkemäänsä
ja kokemaansa tulkitsevat. Se on
kömpelöä ja haparoivaa, tietys-
ti. Toisen mieleen on jäänyt toinen
asia, toisen toinen. Siksi heitä on
monta. Mutta Luukas ei kerro sii-
tä. Viesti on viestintuojaa tärkeämpi.

Samalla tavalla ovat haihtuneet
historiaan miljoonat ja taas miljo-
nat, jotka ovat tästä tapahtumasta
kertoneet ja ymmärryksensä mu-
kaan hakeneet sille sanat ja yrittä-
neet tulkita. Viesti on tullut tähän
hetkeen asti. Yhä viesti on viestin-
tuoja tärkeämpi.

Se on lohdullista. Olennaista on
nytkin tapahtuma, josta kerrotaan,
ei kertojan osaaminen ja taito.

Vielä on kolmas joukko: ”kaikki,
jotka sen kuulivat”.

On niitä, jotka ovat kuulemas-
sa, kun paimenet kertovat, mitä
heille on tapahtunut ja mitä enkeli
on heille ilmoittanut. Tietysti on.

Varmaan on lapsenpäästäjä, oli-
han sellainen haettu. Niin Jumalan
Poika tuli maailmaan kuin muut-
kin ihmiset. Varmaan on karjasuo-
jan omistaja, olihan seimi jonkun
karjasuojassa. Ja muita kulkijoi-
ta, verollepanoväkeä. Tuskin Ma-
ria ja Joosef ainoat olivat, joille ei
majatalossa ollut tilaa.

He ovat hiljaista, äänetöntä taus-
taa, historian ja muistin unohtamia.
Heistä ei kerrota, mutta he ovat
kertomuksessa olemassa. Jokaisel-
la heistä on joku, joka tunsi heidät
nimeltä. Niin ihmisellä täytyy olla
ollakseen ihminen. Joku joka muis-
taa kasvot, edes yksi ihminen.

Ajattelen heitä niin kuin ketä
tahansa, joka elää joulunpyhät nii-
tä sen kummemmin miettimättä.
Tavan vuoksi, sen tähden että saa
jonkin katkoksen arkeen, puolipa-
kosta, juhlan tuntua etsien, per-
heen perinteitten takia.

He vain osuivat paikalle; betle-
hemiläisiä ja kauempaa Juudeasta,
yhtä hyvin turkulaisia, raumalaisia,
loimaalaisia, Koroisen kulmilla jou-
lua viettäviä, ihmisiä siellä mihin
joulunpyhät ovat heidät vieneet.

Luukkaan kertomuksessa ovat
”kaikki, jotka sen kuulivat”, pa-

remmin tai huonommin siihen kes-
kittyen ja sitä ymmärtäen. Heistä
sanotaan yksi ainoa asia. Heistä sa-
netaan: he ihmettelivät.

Siinä on olennaisin. Että mei-
täkö tämä koskee? Että meillekö
tämä tapahtuu? Jos maltaa kuun-
nella, kuulee paimenten toistavan:
teille, siis teille juuri, on tänään
syntynyt Vapahtaja.

Kari Mäkinen
arkkipiispa

Pasi Leino / Kirkon kuvapankki

Koroisten Ristin talvihartaus

Koroisten niemellä pidetään perinteinen talvihartaus
keskiviikkona **17.12. kello 18**. Mukana **Nils Spoof** ja
Tero Niemi. Lämmitä asua ylle ja joulumieltä sisimpään.
Tervetuloa!
Järjestäjänä on Maarian seurakunta.

Eläinten joulurauhanjulistus Virnamäellä

Jo viidettä kertaa julistetaan eläinten
joulurauha Virnamäellä lauantaina **20.12.**
kello 17. Kokoontuminen Valkkimyllynku-
jan ja Kalloistenkadun risteyksessä.

Ylle sähän sopiva varustus, mukaan
lyhty tai joku muu valonlähde sekä kaiken
karvaiset ystävät. Tilaisuuden jälkeen
HalisSeura tarjoaa glögiä ja pipareita.
Lämpimästi tervetuloa!
Tilaisuuden järjestävät Maarian ja Kata-
riinan seurakunnat sekä HalisSeura.

Orikedon Tavernasta konseptiuutuus keskustaan

Turusta löytyy aikaansaavia ja osaavia maahanmuuttajia. Yksi heistä on Aydin Yilmaz.

Suomeen tullessaan Yilmazilla oli jo kunnollinen kokin ammattitaito Alanyasta, jolla hän on saanut menestyksen turkulaisten suosiman Orikedon Tavernan. Nyt mies tavoittelee uudella konseptillaan tuloksia myös Turun ydinkeskustasta.

Aydin Yilmaz on Turkin kurdeja ja hän tuli Suomeen 2000-luvun alussa. Aydin on osaamisellaan ja ahkeruudellaan hankkinut Turusta jo kolme liikehuoneistoa omakseen.

Perinteikkäässä Sähkön-Thrinaxin kulmassa Puutarhakadulla toimiva LounasRavintola Turku tarjoaa monipuolisemman vaihtoehdon: kotiruokaa, kolme lajia, ja lisäksi kana-broiler-annoksia ja tietenkin kebabeja. Kotiruoka koostui haastattelupäivänä naudanlihasta ruskealla kastikkeella, tomaattipyreistä kanarintafileestä ja kalapuolella seitistä fetajuustokastikkeesta ja kolmesta lisäkkeestä.

Joka päivä on tarjolla 14 erilaista tuoresalaattia.

Halutuin on tällä erää yhdeksän euron noutopöytä.

Jo nyt suosio kaikkienensa on aistittavissa.

– Nyt menee sata annosta päivässä ja toistaiseksi olemme avoinna vain kello 10–16. Kyllä tämä Puutarhakatu vielä tästä vilkastuu edelleen, uskoo Aydin.

– Tämä on minulle seitsemäs ravintola ja se on lähtenyt liikkeelle kaikista parhaiten. Ehkä aukioloaikaa on pidennettävä, puntaroi tavanomaisesti kello 16:ksi vuorostaan Orikedon Tavernaan lähtevä turkulaistunut ravintoloitsija. Sunnuntaisin miehen tapaa myös Tavernasta.

– Ihan paljonkin teen sellaisia 14 tunnin työpäiviä, korostaa ahertaja iloisena.

Ravintoa silmillekin

Missä piilevät menestyksen syyt?

– Täytyy sanoa että hyvin on mennyt, mutta kyllä töitäkin on tehty. Myös siisteys ja puhtaus ovat meillä huipputasoa. Tässä kulmassa edeltäjälläni, joka oli jugoslavalaislähtöinen, oli muun muassa tässä suhteessa ehkä parannettavaa, sanoo Aydin pilke silmäkulmassaan.

– Ihmisen on myös tehtävä sitä, mitä osaa. Nyt useat maahanmuuttajat avaavat heti tänne tullessaan ravintolan, vaikkei alan osaaminen vielä oikein ole hallinnassa, neuvoo Aydin.

Turussa on paljon kilpailijoita alalla?

– Kyllä, mutta monilla on

Turun uusimman lounasravintolan Aydin ja Mia Yilmaz uskovat menestykseen myös kovasti kilpaillussa Turun ydinkeskustassa.

neljä pöytää ja ehkä 16 tuolia ja nekin erivärisiä... Ilmapii-ri on sellainen, ettei sellaisesta ravintolasta helposti tule mitään...

LounasRavintola Turussa sisustus on lämmin, tyylikäs ja moderni. Materiaalit ovat helppohoitaisia.

– Ihmiselle aina, vaikka kuinka paljon hyvää ruokaa tarjoat, heille myös silmällä nauttiminen on tärkeää. Ympäriälle katsotaan, silmilläkin syödään. Pitää olla tyylikäs, viihtyisä ja siisti, sanoo seitsemännän ravintolansa avannut Aydin.

Ahkeruus yhdistää

Paljonko Turussa on kurdeja?

– Hyvä kysymys. Paljon, paljon. Suuri osa Irakin kurdeja.

Henkilökuntasi vaikuttaa myös ulospäinsuuntautuvalla, ystävällisellä ja ahkeralla.

Mistä löydät heidät?

– Mulle ei ole tärkeä ih-

misen väri, kieli ei juurikaan. Pääasia, että hän on Ihminen, kunnioittaa töitä ja tekee töitä. Kunnioitan sellaisia ihmisiä, jotka ovat reippaita, jotka haluavat tehdä töitä. Heitä löytää kysymällä tuttavapiiristä, tukusta, kaikkialta. Töissä on tällaisia ihmisiä, olivat he sitten Turkin kurdeja, arabeja, bosnialaisia, virolaisia, suomalaisia, bulgarialaisia, irakilaisia...

Makuaistia hemmotellaan

Aydin tunnustaa islamilaisuutensa. Hän kunnioittaa uskoa, mutta hänen elämänsä sopii 1–2 saunaolutta janoon, hän tunnustaa.

Ja pääasia: kurdilaisruuat. Mitä mestari suosittaa silta puolelta turkulaisille?

– Kurdialueella paistetaan munakoisoa, kasviksia, lamasta ja joka perheessä kasvatetaan kalkkunoita.

Linnut kasvavat pihamaalla, sillä kurdialueilla ei juuri-

kaan asuta kerrostaloissa.

Turkulaisravintolassa voi nyt tutustua muun muassa bulguriin ja sumakiin, joten jätetään yllätys ja sisältö vielä kertomatta.

– Meillä on yleensä isoja perheitä, Aydin Yilmaz kertoo. – Isälläni oli 14 lasta, 7 poikaa ja 7 tyttöä, ja sedälläni 16. Minulla ja Mialla on vain kaksi tyttöä, 6- ja 8-vuotiaat. Tyttöillä harrastukset ovat turkulaistyyliin: kilpa-aerobicia ja rytmistä voimistelua.

Haastattelupäivänä Mia lähtee viemään tytöille ruokaa ja Aydin vaihtaa LounasRavintolasta Orikedon Tavernaan kello 16. Miestään ihaillen 17 vuotta seurannut Mia kehuu Aydinin kokkitaitoja ja elämän tiellä opittua kielipäätä:

– Paremmiin Aydin puhui jo Alanyassa saksaa kuin minä, joka olen lukenut sitä koulussa.

Teksti: Jussi Nurmi
Kuvat: Timo Leinonen

Aydin Yilmaz haluaa tarjota uudessa LounasRavintolassaan nautittavaa niin makunystyröille kuin silmillekin.

NEO päivystää joka päivä

Varaa aika! ☎ 010 235 3535 tai www.sairaalaneo.fi

Ma-pe 8–20, la 10–16, su 12–18.
Ajanvaraus ark. klo 7 alkaen
ja la-su klo 8 alkaen.

NEO, Joukahaisenkatu 6, Turku
P Maksuton paikoitus sisähallissa.
fb.com/sairaalaneo

Kiinteän puhelinverkon liittymästä 8,28 snt/puhelu + 5,95 snt/min ja matkapuhelinliittymästä 8,28 snt/puhelu + 17,04 snt/min.

Turun KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula

Ruunikkokatu 3
Orihedon postin vieressä

Puh. 02 238 7799

www.turunkotipesula.fi
kari.karppelin@turunkotipesula.fi

- Nopeasti
- Edullisesti
- Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

Joulu saapuu jokaiselle, lapselle ja aikuiselle

Moni meistä etsii joulumieltä joulukuusesta, kynttilöistä, musiikista, runsaista laatikkoruuista ja mehevistä kinkusta tai kalkkunasta, joulusaunasta, puhtaasta ja koristellusta kodista sekä lahjojen paljoudesta.

Joulu on meille valoa, lämpöä, kynttilän-tuoksua, jouluista musiikkia. Ne kuuluvat suomalaiseen perinteiseen jouluun.

Niin näkyy kuuluvan joulukiirekin. Vaikka me tiedämme, että joulu tulee, se näyttää yllättävän meidät joka kerta niin kuin talven ja lumen tulo autoilijat.

”Apua, joulu tulee. Suloiset ajatukset kaukaisesta lähestyvistä jouluaajasta, itse tehdyistä kor-teista, ajatuksella kirjoituista tervehdyksistä, rauhassa, harkiten ja iloiten ostetuista muutamista joululahjoista, piparintuoksusta ja kaikkialla sädehtivistä jouluvaloista joutuvat antamaan tietä kauhis-

tavalle todellisuudelle: tänäkään vuonna en ehtinyt loihtimaan esille sellaista joulua kuin olisin halunnut. Miten olenkaan nauttinut ajatuksesta, että kerrankin aloittaisin ajoissa valmistelut eikä tarvitsisi ajautua yleiseen jouluhysteriaan ja kauppojen hälinään.”

Joulun todellinen merkitys lieenee hämärtynyt meiltä.

Taiteilija Kari Suomalainen kuvasi ”jouluhössötyksen” todellisen idean, kun hän vuonna 1950 piirsi Helsingin Sanomiin kuuluisan kuvan *Kuokkavieras syntymäpäiväjuhlassa*. Kuvassa Jeesus seisoo hylättynä Helsingin Aleksanterinkadun jouluvilinässä!

Kristuksen syntymäjuhlaa alettiin viettää roomalaiselle Saturnialle ja voittamattomalle auringolle omistetun juhlan sijaan. Nyt näyttää siltä, että Kristuksen syntymäjuhla on täällä Suomessa vaihtumassa jälkikristilliseksi Mercuriuksen eli kaupan jumalan kulutusjuhla. Meitä ei enää kohdella ihmisinä vaan kuluttajina.

Monen suomalaisen kodin joulu on täynnä suuria odotuksia – ja vielä suurempia petty-myksiiä.

Maalliset murheet ja huolet täyttävät joulumielen. Moni suomalainen etsii tänäkin vuonna joulun tunnelmaa kauneimmista joululauluista. Mutta joulun todellinen merkitys ei ole ulkoisessa, vaikka sekin on tärkeää. Kuvitellaan nyt suomalaista joulua ilman kaikkea sitä perinteistä, jonka me liitämme joulun viettoon, joulusaunasta alkaen. Joulun todellinen merkitys on sen sisältämissä sanomassa. Siinä, kuka syntyi maailmaan noin 2000 vuotta sitten. Enkelin viesti oli:

”Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra.”

Älkäämme unohtako sitäkin sanomaa tänä jouluna.

Lauluntekijä, trubaduuri Jukka Salminen kysyykin, missä se joulu oikein luuraa:

*Piparin tuoksua, tonttujen juoksua, siinäkö joulu on?
Kiirettä, huisketta, salaisuuskuisketta, siinäkö joulu on?
Tähti ja kuusi, lyhtykin uusi, siinäkö joulu on?
Lapsenko juhlaa, paljon kun tuhlaa, siinäkö joulu on?*

Jukka vastaa omaan kysymykseensä:
*Joulu saapuu jokaiselle, lapselle ja aikuiselle.
Sydämiimme joulun lahja seimen luona annetaan.*

Mukavaa joulun odotusta

Riitta Karjalainen
varapuheenjohtaja, Nukko- Nummenpakan
Vanhempainyhdistyksen johtokunta
Turun kaupungin varavaltuutettu

Maarian pappilan seimi kutsuu

Maarian pappilan vanhan porttira-kennuksen seimiasetelma kutsuu hiljentymään. Pyhä perhe on saanut vieraaksi enkelit ja paimenet lampaineen. Asetelma on laajentunut viime vuodesta, kun paikalle on tullut aasi ja pieni paimenpoika.

Seimen hahmojen suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat eläkkeellä olevat opettajat, harrastelijataiteilijat **Leena Törmä, Marjatta Risku, Heidi Nummila ja Tuuli Kastemaa**. Näyttelyrakenteiden tekemisessä on avustanut **Charlston Palombo Correia**. Äänimaailman ja valaistuksen on toteuttanut **Sasu Juntunen**.

Pappilan leivintuvassa on esillä Suomen postikorttiyhdistys Apollon turkulaisten postikorttiharrastajien pystyttämä jouluaiheinen postikorttinäyttely. Näyttelyssä voi tutustua sodanaikaisiin ja suomalaisten taiteilijoiden jouluaiheisiin kortteihin eri vuosikymmeniltä. Vanhimmat kortit ovat jopa 1800-luvulta.

– Seimen äärellä voimme hiljentyä ja kokea sen yksinkertaisuuden ja köyhyyden, jonka keskelle Jumalan Poika tuli ihmiseksi, pohdiskelevat seimen pystyttäneet taiteilijat ja Itä-Maarian aluekappalainen **Mikko Laurén**.

– Seimi ja joulun lapsi, Jeesus,

pysäyttää meitä miettimään, mikä on joulun sanoma. Enkelithän lauloivat: ”Kunnia Jumalalle korkeuksissa ja maassa rauha ihmisten kesken!” Rauhaa ja tulevaisuuden uskoa kaipaamme kiireitemme keskelle.

Seimi- ja joulukorttinäyttelyn avajaiset ovat 1. adventtisunnuntaina 30.11.2014 noin kello 11.30 Maarian kirkon adventtimestun jälkeen. Näyttelyn avaa kirkkoherra **Katri Rinne**.

Aiju von Schöneman kertoo jouluseimien historiasta ja nykypäivästä Maarian pappilan tallissa lauantaina 20.12.2014 klo 15. Luennon jälkeen

esitellään pappilan seimi- ja postikorttinäyttelyt.

Maarian seurakunnan kuoro *Verbum Sonans* järjestää myyjäiset samaan aikaan Maarian pappilassa. Myytävänä on monenlaisia myyjäistuotteita,

ta, jouluherkuja sekä arpoja.

Seimeen ja postikorttinäyttelyyn voi tutustua loppiaiseen 6.1.2015 saakka.

Pertti Pussinen

Maarian pappilan seimeen on tullut vierailulle enkeleitä sekä paimenia lampaineen.

**LOUNASRAVINTOLA
TURKU
Puutarhakatu 10**

Turun keskustassa avattu uusi lounasravintola. Avoinna arkisin klo 10.00 - 17.00
Runsaan noutopöydän lisäksi myös Kebab annoksia
TERVETULOA LOUNAALLE

Seiminäyttely 30.11.2014 – 6.1.2015

on avoinna päivittäin kello 9–16 ja mahdollisuuksien mukaan Maarian kirkon ja pappilan tilaisuuksien aikana. Näyttelyyn tutustumisesta muuna aikana voi sopia Anita tai Pertti Pussisen kanssa, p. 040 4131 012.

Postikorttinäyttely 30.11.2014 – 6.1.2015

on avoinna viikonloppuisin lauantaina ja sunnuntaina kello 11–16. Korttinäyttelyn opastuksen voi varata ryhmille muuksikin ajaksi **Heidi Nummilalta**, p. 044 523 4443. Näyttelyssä myydään seimi- ja kirkkoaiheisia joulukortteja. Tuotto käytetään Maarian seurakunnan alueella asuvien vanhusten joulutervehdyksiin.

Näyttelyt sopivat myös erilaisten aikuis- tai lapsiryhmien sekä koululuokkien adventinajan vierailuun.

Onko muslimeilla joulua?

Joulu tulee. Se näkyy suomalaisessa yhteiskunnassa kaikkialla. Mitä joulu merkitsee muslimeille? Vastaajaksi lupautui Turun koulujen islamopettaja Pishtiuan Muhsen.

Marian poika on profeetta

Koraani kertoo Jeesuksen syntymästä, mutta viettävätkö muslimit joulua?

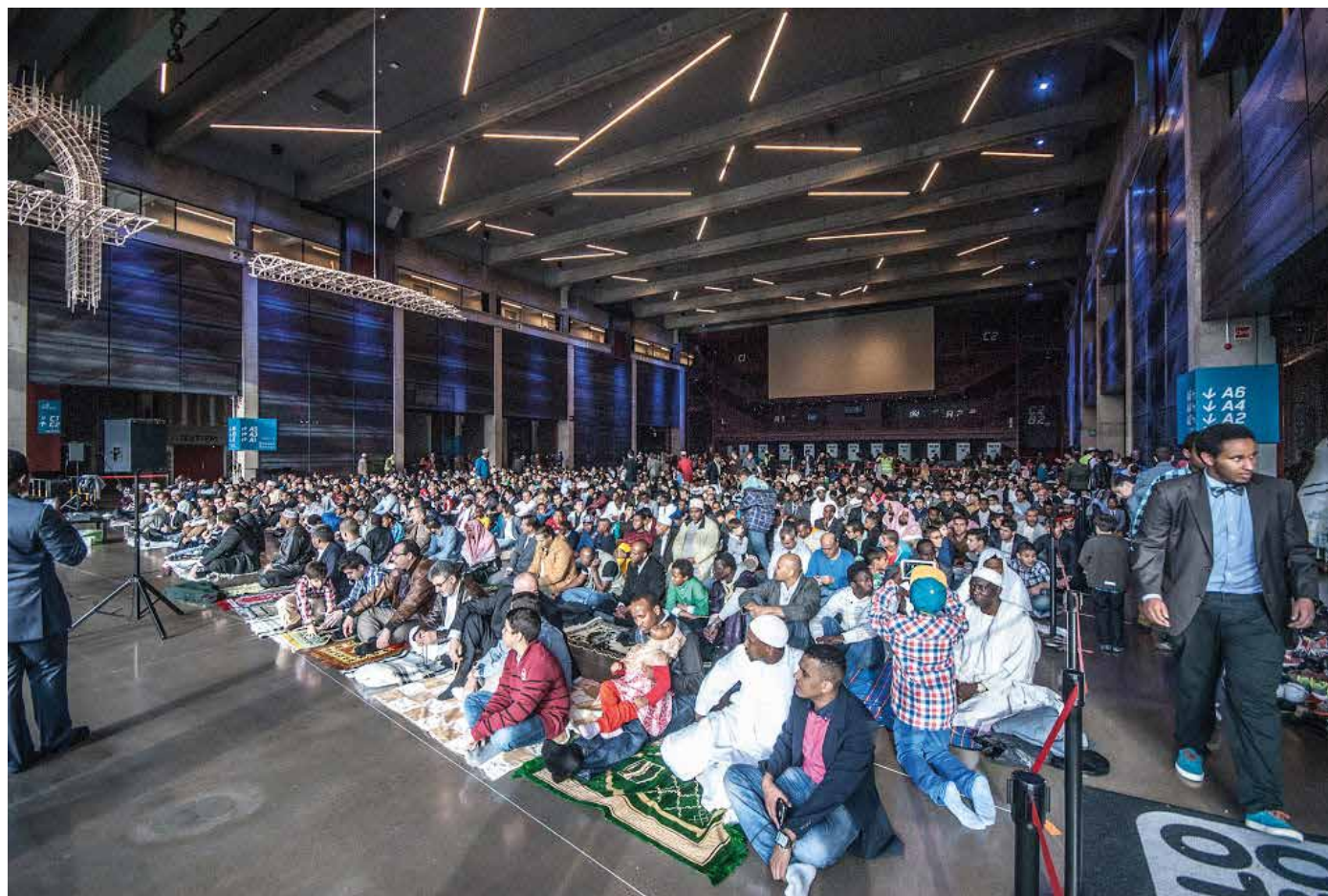
– Koraani kertoo useissa kohdissa Jeesuksen syntymästä, hänen elämästään ja tekemistään ihmeistä. Muslimeilla ei ole kuitenkaan tiettyä Jeesuksen syntymäpäivän juhlaa kuten kristityillä on joulu. Moskeijoissa kerrotaan ja saarnataan Jeesuksen syntymästä ja hänen elämästään ja kuolemastaan sekä miten hän tulee takaisin aikojen loppussa. Vuoden aikana ei ole mitään tiettyä ajankohtaa Jeesuksen elämänvaiheitten käsitteilyyn. Koraanin mukaan Jeesus on Marian poika eikä Jumalan poika, mutta hänen alkunsa on lähtöisin Jumalan hengestä. Muslimeille Jeesus

on suuri ja kunnioitettu profeetta. Koraani käyttää hänestä nimeä Isa.

Kaksi suurta juhlaa

Länsimaissa joulu on hyvin kaupallinen ja sen kristillinen sisältö jää useinkin sivuun. Lahjat ovat varsinkin lapsille tärkeitä. Koska muslimit eivät vietä joulua, ovatko muslimilapset kateellisia kanta-väestön lapsille, kun nämä kertovat omista joululahjoistaan?

– Eivät he ole kateellisia, koska meillä on kaksi juhlaa, joihin liittyy lahjojen antamista ja saamista. Toisen juhlista on ramadanin eli paastokuukauden päättymisen juhla Id al-Fitr. Se kestää kolme päivää. Tänä vuonna tämä juhla oli heinäkuun loppussa. Tänä aikana tavataan

Paastokauden päätösjuhlan rukoushetki 2014 Logomossa.

ystäviä ja sukulaisia. Asunnot koristellaan ja muslimit kokoontuvat yhteen juhlimaan Me syömme hyvin, annamme etenkin lapsille lahjoja ja hankimme uusia vaatteita.

– Suurin islamin juhla on Id al-Adha, uhr juhla, joka ajoittuu pyhiinvaelluskuukauden loppuun. Juhlan aikana muistetaan, miten profeetta Ibrahim (Abraham) oli uskollisuudessaan Allahia kohtaan valmis uhraamaan poikansa Ismailin. Kristittyjen Raamatussa pojan nimi on Isak. Kotimaassani Irakissa muslimit teurastavat tämän juhlan aikana lampaan, joka jaetaan oman perheen, ystävien ja köyhien kesken. Suomessa lampaan teurastaminen tuottaa vaikeuksia. Myös tämän nelipäiväisen juhlan viettoon kuuluvat juhliminen, lahjat, vierailut ja hyvä ruoka.

Valoja pimeään keskellä

Miten sinä itse koet suomalaisen joulun?

– Joulu on iloista aikaa. Pimeänä aikana syttyy paljon valoja. Joulu on suomalainen juhla ja haluan tietää, miksi sitä vietetään.

– Kaikki muslimit eivät ole kiinnostuneita joulusta tai muistetaan suomalaisista juhlista. He eivät tiedä niitten sisältöä, joten he suhtautuvat varauksellisesti niihin. Selitän oppilaille ni islamin uskonnon tunteilla, mitä joulu tarkoittaa suomalaisille. Lasten on hyvä tietää asuinmaansa juhlien sisällöstä.

Pertti Pussinen

Koraani kertoo Jeesuksen syntymästä (Marian suura 19:16–26):

16. Mainitse Kirjassa myös Mariasta: Hän lähti perheensä luota yksinäiseen paikkaan idässä.
17. Ja hän otti hunnun, joka verhosi hänet heidän katseiltaan. Sen jälkeen Me lähetimme henkemme hänen luokseen, ja se ilmestyi hänelle aivan kuin ihmisolento.
18. Maria lausui: »Totisesti, minä etsin sinua vastaan turvaa laupeimpaan (Jumalaan) luottaen, jos olet hurskas.»
19. Hän vastasi: »Minä olen vain Herrasi lähettiläs ja tuon sinulle viattoman pojan.»
20. Maria sanoi: »Kuinka minä voisin saada pojan, kun kukaan ihminen ei ole minuun koskenut enkä ole siveetön?»
21. Hän vastasi: »Näin sanoo Herrasi: 'Se on helppo asia Minulle, ja se on oleva merkinä ihmisluvulle ja armonosoituksena Meiltä; onhan asia jo ratkaistu.'»
22. Silloin Maria vastaanotti hänen lupauksensa ja siirtyi kauas syrjäiseen paikkaan.
23. Sitten synnytystuskat pakottivat hänet nojautumaan taatelipalmun runkoon. Hän lausui: »Voi, kun olisin kuollut ennen tätä ja minut olisi kokonaan unohdettu.»
24. Silloin ääni hänen altaan kutsui häntä ja sanoi: »Älä murehdi, totisesti Herrasi on asettanut lähteen jalkojesi juureen.
25. Ravista palmun runkoa, niin sinulle putoilee kypsiä taateleita.
26. Sentähden syö ja juo ja kirkastukoon silmäsi. »

Lähi-idän eräs juhlaruoka on dolma, jota ollaan tekemässä suurella joukolla. Täyte kääritään viinirypäleen lehteen sekä paprikoiden, tomaattien tai sipuleiden sisälle.

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappalevarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuormausta • Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. 02 242 6416 Fax 02 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

**LUOTETTAVAA, JOUSTAVAA
JA MONIPUOLISTA
KIINTEISTÖHUOLTOPALVELUA
JOKA TALON TARPEISIIN**

• HUOLTOTYÖT
• SIIVOUKSET
• ULKOALUEIDEN
HOITO

• HARJAKONE-
PALVELU
• PÄIVYSTYKSET
• SIJAISUUDET

PÄIVYSTYS
24h

TURUN KIINTEISTÖÄSSÄ OY

0400 521 258

RIIMUKATU 12 20380 TURKU Fax 02 238 8295

huolto@kiinteistoassa.fi

www.kiinteistoassa.fi

Hyvää joulua ja
onnellista vuotta 2015
kiinteistöväelle!

DEEP TALK

**Jakso I 9.–11.2.2015,
jakso II 20.–21.4.2015**

Deep Talk -peruskurssi perehdyttää aikuistyöhönkin tarvittaviin taitoihin leikin ja tarinallisen kerronnan kautta.

Metodisesti Deep Talk on likeinen Godly Play -menetelmän kanssa. Kouluttajana toimii Tuula Valkonen.

Kurssin hinta 140 € (sis. molemmat jaksot opetuksen ja aterian kanssa), täysihoito-hinta 230 € (sisältää ateriat, opetuksen ja majoituksen). Ilmoittautuminen 23.1.2015 mennessä. Yhteistyössä Turun arkkihiippakunnan kanssa.

KELTTILÄISEN LAULUN KURSSI 26.–27.2.2015

Kurssilla perehdytään kelttiläiseen kristilliseen perinteeseen laulun avulla. Osallistuja saa valmiuksia käyttää lauluja sekä omaksi että seurakunnan yhteiseksi rakentumiseksi. Kouluttajana Hilka-Liisa Vuori. Kurssi toteutetaan yhteistyössä Turun arkkihiippakunnan kanssa.

Koulutus on tarkoitettu kaikille asiasta kiinnostuneille seurakuntien työntekijöille ja vapaaehtoisille. Hinta 100 € (sisältää ateriat ja opetuksen), majoitus 30 €/yö. Ilmoittautumiset 13.2.2015 mennessä.

**Turun kristillinen opisto | puh. 040 710 4488
info@tk-opisto.fi | www.tk-opisto.fi**

Turun Seudun Luomukassi liittyi osuuskuntaan

Luomukassi on joustava kuin verkkokassi. Se toimii sekä sähköisenä kauppana netissä että luomupuotina Koroisissa. Nyt Luomukassi on myös verkottunut osuuskunnan jäseneksi.

Vajaan vuoden Turun seudulla toiminut luomuverkkokauppa Luomukassi on muuttanut toimintansa osuuskuntamuotoiseksi. Luomukassi liittyi osuuskunta Kehrään osaksi laajempaa ekologista yhteisöä.

Puotitoiminta jatkuu Koroisilla, jatkossa ehkä useampainakin päivänä, mutta Martin kulttuuriolohuoneella toiminut puoti on lopettanut toimintansa. Asiasta kertoo Luomukassin ideoija ja perustaja **Lotta Laaksonen**.

Monipuolista luomuruokaa kassiin

Luomukassi syntyi tarpeesta edulliseen ja monipuoliseen luomuruokaan.

– Minulla on pitkäaikaista kokemusta erilaisista luomu-

ruokapiireistä. Ruokapiiriin ongelma oli, että niillä ei ole varastoa, ja valikoima on melko suppea. Perustaessani Turun Seudun Luomukassia, halusin edullisia luomutuotteita – vaihtoehdon suurille marketeille – ja monipuolisen varaston eri tuotteita. Vuokrasin kylmäterminaalista kaksi neliömetriä tilaa ja pakkasin puoli vuotta tavaroita kuormalavojen ja trukkien keskellä, Lotta Laaksonen virnistee.

Siirtyminen osuuskuntatoimintaan merkitsee vastuun ja kamista. Taustana on organisaatiomuutos.

– Olen alkanut opiskella ja ajattelin siirtyä hieman takalalle Luomukassin toiminnasta. Kun olen luonut toimivan kokonaisuuden – Luomukas-

sin verkkosivuston ja luomukauppatoiminnan –, olen valmis jakamaan työtaakkaa uusien innostuneiden ihmisten kanssa. Olen pakannut aika paljon kasviksia, Laaksonen nauraa.

Osuuskunta kasvaa

Lotta Laaksonen on kaivannut seudulle yhteisöllistä toimintaa. Osuustoiminta vastaa kaipaamiseen.

– Osuuskunta Kehran yrittäjäjäseniä on seitsemän henkilöä tällä hetkellä. Toimintamme Koroisilla tulee olemaan ainakin luomupuoti, Livonsaaren leipomotuotteet, Ekokirja-antikvariaatti ja melontapastusta. Koroinen on loistava paikka toiminnalle, sillä täällä on jo monenlais-

Lotta Laaksonen perusti Luomukassin, joka on nyt liittynyt Kehrä-osuuskuntaan.

ta ekologista toimintaa: fillarikirppistä, viljelyä, monenlaisia kädentaitojen kursseja muiden muassa. Paikka on ikään kuin epävirallinen permakulttuurikeskus, Laaksonen iloitsee.

Erilaisten jäsenien saaminen mukaan on tärkeää osuuskuntatoiminnalle.

– Järjestimme Koroisten Lumokeskuksessa syyskuun alkupuolella osuuskunnan kokouksen, jossa osallistujilla oli mahdollisuus liittyä osuuskun-

nan jäseniksi. Osuuskunnalla tulee olemaan erilaisia jäseniä: yrittäjä-, kuluttaja-, tukija- ja tuottajajäseniä.

– Erityisesti haemme kuluttajajäseniä, jotka toimisivat samaan tapaan kuin luomupiiriläiset. Kuluttajajäsen saa pysyvän merkittävän alennuksen, kun sitoutuu pakkaamaan tuotteita ja monilla muillakin tavoilla voi osallistua työtehtäviin. Ne, jotka eivät halua osallistua konkreettisesti, voivat liittyä tukijäseniksi. Tuki-

jäsenet tukevat varaston ylläpitoa. Lisäksi tuottajajäseneksi voivat liittyä henkilöt, jotka haluavat tuotteitaan myyntiin Koroisten kauppaan taikka nettimyyntiin, Laaksonen kuvailee jäsenmuotoja.

Johanna Lampinen

HUIPPUTARJOUKSIA!

www.rinta-jouppi.com

ja

www.auto.fi

yli
2500
vaihto-
autoa

yli
350
matkailu-
ajoneuvoa

Kaikista voit tehdä kaupat myös meillä. Tervetuloa!

TURKU, Piiskakuja 10
puh. 020 777 2430

Netissä yli 2500 ajoneuvoa:
www.rinta-jouppi.com
tai www.auto.fi

AVOINNA

MA-PE 9-18, LA 10-15

Rinta-Joupin Autoliike

Puhelun hinta 0207-alk. numeroon lankapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 7 snt/min (alv 23%), matkapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 17 snt/min (alv 23%)

Luomukassin kotisivut: luomukassi.info
Facebook-ryhmä osoitteessa
www.facebook.com/Luomukassi

**TERVETULOA
TUTUSTUMAAN
UUDISTETTUUN
APTEEKKIIMME!**

NUMMENMÄEN APTEEKKI

Hämeentie 24, 20540 Turku puh. (02) 2764 740
Tyksin T-sairaala vastapäätä
Avoimna ark. 8.30-21, la 10-18, su ja pyhäpäivät 12-18

**PARTURI
KAMPAAMO**

Parturikampaamo

Avoimna:
ma-ti-to-pe 9-17
ke 10-19
la 9-14

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. 02 2370 656
Gsm 040 5112 313

Hyvää joulua ja
onnellista vuotta 2015!
Muista pukinkonttiin
lahjakortit ja tuote-
pakkaukset! Kiitos
kuluneesta vuodesta!
T: Maija & Fanny

**HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.**

AUTO-SALO

Kärsämäentie 4 Turku
Puh. 02 2539 331

Toukokuuisessa Halisillassa julkistettiin ja kukitettiin tämän vuoden Halisakka Raili Kauhaniemi ja Halisukko Jaakko Laine.

Halisakka ja Halisukko Vuosikymmeniä Halisten hyväksi

Kevään Halisillassa julkistettiin vuoden 2014 Halisakka ja Halisukko. Kunnioitetun Akan tittelin sai Raili Kauhaniemi. Ukoksi julistettiin Jaakko Laine.

Halisakkamme **Raili Kauhaniemi** syntyi Kankaanpäässä maanviljelijäperheeseen. Lap-suusmuistoissa on kylän tiivis yhteisöllisyys, johon kuuluivat vahva talkoohenki ja toisista huolehtiminen. Kodin perintöä on osallistumisen henki ja in-

nostus yhteisten asioiden hoitamiseen niin seurakunnassa kuin yhteiskunnassa yleensä.

Matematiikka toi Turkuun

Raili opiskeli matemaattisia aineita Turun yliopistossa ja

valmistui filosofian maisteriksi. Valmistumisen jälkeen tie vei yhdeksi vuodeksi Puhkajalle matemaattisten ja luonnontieteellisten aineiden opettajaksi Itä-Karjalan kansanopistoon.

Turkuun Halisakkamme tuli toistamiseen 1977 Turun kristilliseen opistoon matemaattisten aineiden opettajaksi. 1980-luvulla alkoivat ensimmäiset ATK-kurssit. Tietotekniikasta muodostui Railille innostava opetusala ja jatkuvan opiskelun haaste.

Omia opistovuosiaan Raili muistelee lämmöllä ja kertoo opiston hyvästä hengestä sekä yhteisöllisestä ilmapiiristä. Siellä hän on kohdannut myös monia halislaisia opiskelijanaan tai kongressi- ja kokousvieraana.

Seurakunnan puuhanainen

Muutettuaan Turun keskustasta lähemmäksi opistoa Maarian seurakunnan alueelle Raili valittiin heti lähetystyön johtokuntaan, jossa hän toimi 20 vuotta.

Maarian seurakunnasta tuli moniksi vuosiksi Railin työpanoksen kohde. Kirkkovaikkuusto, seurakuntaneuvosto, Sanan ja Rukouksen illat, julistustyön johtokunta

sekä evankelioimistoimikunta ovat voineet hyödyntää hänen osaamistaan.

Työ seurakunnassa jatkuu monin eri tavoin.

Halisten hieno ympäristö

Halisiin Halisakka muutti vuonna 2000 ja sen jälkeen hän on toiminut myös seurakunnan Itä-Maarian alue-neuvosto on järjestänyt lasten ohjelmaa, ja Halisten joulun-avauksesta on tullut suosittu perhetapahtuma.

Halista asuinalueena Raili kehuu puhtaasta ilmasta, joki-maisemasta ja hiljaisista metsäpoluista.

– Kotipihalta voi lähteä lenkille vaihdellen kolmeen eri suuntaan ja kaikista niistä löytää upeat maisemat tai historiallisesti mielenkiintoisia kohteita, kuvailee Halisakkamme.

Toisaalta alue on kuitenkin osa Turkuja ja näin myös kaupungin palvelut ovat lähellä.

Railin toiveena tulevaisuudelle on, että posti saataisiin takaisin Kupittaalta Orikedolle, jonne on paljon lyhyempi matka ja myös hyvät bussiyhteydet.

Maalaismaisema veti puoleensa

Halisukostamme **Jaakko Laineesta** tuli turkulainen vuonna 1974 hänen muutettuaan tänne Pirkanmaalta. Halislainen hänestä tuli vuonna 1994.

Nummenpakalla asuessaan Jaakko ulkoili paljon perheensä kanssa Halisissa ja kiintyi maalaismaisemaan, jota alettiin rakentaa aluksi hyvin omakoti- ja pientalovaltaisesti. Perhe Laine, johon kuuluvat vaimo ja kaksi aikuista lasta sekä kaksi lastenlasta, rakensi ensimmäisten joukossa omakotitalonsa 1994.

Omakotiyhdistyksen aktiivi

Halisukkomme on toiminut ansiokkaasti Halisten Omakotiyhdistyksessä melkein yhdistyksen perustamisvuodesta 1992 lähtien. Rahastonhoitajana hän on tullut tutuksi

Jaakko Laine rakensi omakotitalonsa Halisiin vuonna 1994 ja on toiminut aktiivisesti alueen Omakotiyhdistyksessä.

Halisten asukkaille erityisesti sähkösovimuksien tekemisen merkeissä.

Jaakko on seurannut tiiviisti Halisten polttolaitoksen lopettamisprosessia ja teiden kaavoituksen suunnittelua, joissa omakotiyhdistys on ollut hyvin aktiivisena osapuolena. Alueelle suunnitellusta sepeleimurskaamostakin annettiin lausunto.

Teknikon koulutusta ja toimintaa asiantuntijatehtävissä teknologiateollisuudessa on voinut hyödyntää omakotiyhdistyksen toiminnassa.

Puutarhapuuha ja lenkkipolkuja

Nykyisin Halisukkomme viihtyy metsänhoidollisissa puuhissa Hämeenlinnassa, takkapuut saadaan omas-

ta metsästä. Kotipuutarha tarjoaa ahkeralle viljelijälle monenlaista talvivaraa aina juureksista tyrnimehuun.

Pensasmustikan satoisuuteen sai allekirjoittanut Jaakolta hyviä vinkkejä, omat Alvarit ja Ainot kun eivät tuottaneet kahvikupillista enempää!

Vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu myös lenkkeily rauhahallisilla ja luonnonläheisillä reiteillä.

Uusi Ravattulan kaarisilta saa Jaakolta kiitosta, se näet mahdollistaa mukavan kävely-pyöräilyreitit Halisista Hämeen tien varren kauppoihin. Aurajokimaisema, uusi kirkkolöytö ja rauhallinen kotipiha saavat Halisukkomme viihtymään Halisissa.

Pirjo Ranti

kukkakauppa
NUMMEN NARSISSI KY
Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 02 237 2005
AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

WP KATSASTUS
TERVETULOA KOTIMAISALLE KATSASTUSASEMALLE
Jouko Pursiainen Ville Wignen
Ajankohtaista: Kaikki autoilla vedettävät hinattavat laitteet tulee rekisteröidä **31.12.2014** mennessä.
Kysy lisätietoja WP-Katsastuksesta.
WP-Katsastus Oy
Tuulissuontie 34, Lieto • puh. (02) 436 4300
www.wp-katsastus.fi
Av. ma-pe klo 8-17

Raili Kauhaniemi toimi pitkään matemaattisten aineiden ja tietotekniikan opettajana Turun kristillisessä opistossa.

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

LPL

Mikko Tallgren Maarian pappilan edustalla. Hän vietti pappilassa lapsuutensa ja nuoruutensa. Kuva on vuodelta 1904.

Aarne Michaël Tallgren 1885–1945

Kotiseutu kunniaan, menneisyys päivänvaloon

I osa

Maarian pappilan pojasta tuli kansainvälisesti arvostettu arkeologi ja kotiseutututkimuksen uranuurtaja.

Maarian pappilassa varttunut **Aarne Michaël Tallgren** – tuttavallisemmin **Mikko Tallgren** – on ollut yksi Suomen merkittävimmistä arkeologeista sekä samalla suomalaisen kotiseutuaжателun perustajahahmoista.

A. M. Tallgrenin merkitys arkeologina ulottui kauas maamme rajojen ulkopuolelle, Venäjälle, Viroon ja Mustanmeren rannoille. Tallgren loi perustan Viron arkeologialle. Siksi häntä on sanottu myös Viron arkeologian isäksi.

Perheen henkinen perintö

Mikko syntyi Ruovedellä **Ivar Markus Tallgrenin** ja **Jenny Maria Montin-Tallgrenin** perheeseen vuonna 1885. Kun hänen isänsä valittiin Maarian seurakunnan

kirkkoherraksi, perhe muutti Maarian pappilaan 1887. Mikon isä toimi Maarian seurakunnan kirkkoherrana aina kuolemaansa saakka vuoteen 1936. Mikon äiti oli hyvin kiinnostunut arkeologiasta ja kotiseutuaжателusta yleensä.

Perheen mukana Ruovedeltä muutti lasten hoitajana **Emilia Löytty**, myöhemmin **Marjanen**. Emilia oli etevä sadunkertoja, jolla oli kiinteä kasvatussuhde Mikkoon kuten muihinkin lapsiin. Emilia oli oman äitinsä, **Amanda Löytyn**, tavoin kiinnostunut puhumisesta ja kielestä yleensä. Hänen pojastaan **Kaarlo Marjasesta** tulikin yksi Suomen ilmaisutaidon suurista nimistä.

Tallgrenien perhe oli kokonaisuudessaan kulttuurisuuntautunut. Perheellä oli

laaja verkosto ympäri Suomea. Maarian pappilassa esitettiin 2011 **Tytti Issakaisen** ja **Harri Raittiin** käsikirjoittama näytelmä *Ihmisen jälki*. Siinä kuvattiin perheen elämää Maariassa. Samalla näytelmä kuvasi Mikon kasvuympäristöä ja hänen perheensä henkisesti rikasta ilmapiiriä. Mikko oli lapsista se, joka jakoi äitinsä kiinnostuspiirin: kotiseudun ja sen muinaisuuden tutkimisen.

Historia kiehtoi nuorta miestä

Perheen kotikieli oli ruotsi, mutta lapset kävivät suomenkielisen koulun. Sisarusket käyttivät suomea keskinäisissä keskusteluissaan. Äidilleen he puhuivat ja kirjoittivat ruotsiksi.

Mikko valmistui ylioppilaaksi Turun suomalaisesta klassisesta lyseosta 1903. Historia oli hänen mieliaineensa, ja hän kirjoitti jo

nuoruudesta lähtien paljon. Hänen ensimmäinen painettu kirjoituksen oli nimeltään *Taru muinaisajoilta*. Se julkaistiin Turun Sanomissa 1903.

Mikko Tallgren suoritti kandidaattitutkinnon jo parin vuoden päästä 1905. Pääaineena oli Suomen ja Pohjoismaiden historia ja arkeologia. Arkeologiaopinnoissa opastivat erityisesti konservaattori **Hjalmar Appelgren-Kivalo** sekä valtionarkeologi **J. R. Aspelin**. Tallgren jatkoi arkeologian opintojaan Tukholmassa ja Uppsalassa opettajinaan **Oscar Montelius** ja **Oscar Almgren**.

Vuonna 1906 Tallgren nimettiin ylimääräiseksi amanuenssiksi Valtion historialliseen museoon. Samana vuonna hän auskultoi Normaalilyseossa aineinaan suomen kieli, historia ja maantiede.

Tutkimus vei Uralille

Mikko Tallgrenin tiedonhalu sai hänet jatkamaan opiskeluaan ja selvittämään muinaisuuteen liittyviä salaisuuksia. Hän oli ottanut jo opiskelun alkuvaiheessa tehtäväkseen Aspelinin työn jatkamisen. Aspelin oli kehittänyt edelleen kielentutkijan **Matthias Castrenin** (1813–1852) luomaa teoriaa suomalais-ugrilaiden kansojen alkukodista Altain alueella kaukana Aasiassa. Aspelin oli tutkinut omassa väitöskirjassaan vuodelta 1875 Venäjän pronssikautta ja luonut sitä kautta teorian, joka vahvisti Castrenin näkemystä.

Tältä pohjalta Tallgrenkin otti tutkimuksensa kohteeksi Venäjän pronssikauden. Tutkimuksiaan varten hän teki laajoja ulkomaanmatkoja museoihin ja kirjastoihin. Kohteina olivat Lontoo, Tukholma, Pariisi, Pietari, Moskova ja Kazan.

Venäjällä Tallgren teki myös kaivauksia. Hän havaitsi pian, että Volgan seudun pronssikausi ei ollut saanut juuriaan Uralin itäpuoliselta Altain alueelta. Tallgren esitti, että uralilaisen pronssikauden juuria on haettava lähinnä etelästä ja lounaasta Kaukasuksen suunnasta, ei Altailta. Tämä havain-

to kumosi samalla Aspelinin teorian. Aspelinin kerrotaankin sanoneen Mikosta: ”Ille faciet” eli ”Hän on sen tekävä.”

Tutkimus julkaistiin väitöskirjana 1911. Vastaväittäjä Julius Ailio kritisoi voimakkaasti teoksen muotoa, hajanaisuutta ja syvällisen pohdinnan puutetta. Hän osoitti työssä olevan epätasallisuksia ja asiavirheitä sekä kiisti tutkimuksen johtopäätösten oikeellisuuden. Toisaalta Ailio korosti teoksen merkitystä arvokkaiden asioiden esille ottamisessa. Hän uskoi, että teos on omiaan edistämään Venäjän pronssikauden tutkimista. Ankarasta kritiikistään huolimatta Ailio katsoi, että teoksen ansiot olivat suuremmat kuin sen puutteet. Siksi hän puolsi väitöskirjan hyväksymistä.

Kotiseudun väki liikkeelle!

Kohtaamansa kritiikin takia A. M. Tallgren suuntasi päämielenkiintonsa arkeologian sijasta historian opettamiseen ja kotiseututyöhön, joka oli hänelle jo ennestään tuttua.

Suomessa oli jo 1800-luvun loppupuolella herännyt kiinnostus kotiseutua ja sen systemaattista tutkimista kohtaan Saksasta ja muualtakin saatujen mallien mukaan. Kotiseutuliikkeen tavoitteena oli vahvistaa ihmisten tunnesiteitä kotiseutuaan kohtaan ja sitä kautta saada heidät toimimaan kotiseutunsa hyväksi. Tunnesiteiden uskottiin vahvistuvan, kun vain ihmiset oppivat tuntemaan kotiseutuaan, sen historiaa ja maantiedettä. Uskottiin siis, että jos ei tunne kotiseutuaan, siitä ei voi myöskään sen kummemmin välittää.

Suomessa kotiseutuliikkeen alkuunpanijana pidetään Lohjalla työnsä aloittanutta opettajaa **Robert Boldtia** (1861–1923). Hänelle oli tärkeää, että kaikki saattoivat osallistua kotiseudun tutkimukseen. Hän uskoi, että näin lisääntynyt kiintymys koko isänmaata kohtaan tehoaikaemmin, kuin jos tutkimus kohdistetaan asiantuntijoiden voimin vain koko valtakuntaa koskeviin asioihin. Tallgren jatkoi Boldtin aloittamaa työtä niin tutkimuksillaan, kirjoituksillaan, osakuntatöminnallaan kuin valtakunnalliseen järjestötoimintaan osallistumisellaankin.

Ikään kuin perustaksi kotiseututyölleen Tallgren tutki myös oman sukunsa juuria. Isänsä puolen sukututkimuksen hän sai valmiiksi 1910,

kun hänen isänsä täytti 60 vuotta. Äitinsä puolen su-
kututkimuksen hän julkaisi
1933.

Samasta syystä Tallgren
tutki Aurajoen rantojen arke-
ologiaa äitinsä innostamana
ja jalanjälkiä seuraten. Tu-
loksena oli useita julkaisuja,
jossa selvitettiin niin Maari-
an, Liedon kuin koko Var-
sinais-Suomenkin muinaista
historiaa.

Tallgren oli hyvin moni-
puolinen. Esimerkiksi vuon-
na 1912 hän julkaisi noin 50
kirjoitusta. Yleensäkin hän-
nen julkaisi useita kymmeniä
kirjoituksia vuosittain. Hän
totesi itsekkin, että hänen var-
sinainen työnsä oli kirjoitta-
minen.

Kotiseutututkimusta ylioppilaille

Tallgren oli jo vuonna 1907
julkaisut artikkelin Turun
Sanomissa kotiseutututkimuk-
sesta. Hänet oli valittu Alek-
santerin Yliopiston Varsi-
naissuomalaisen osakunnan
kuraattoriksi 1907. Tässä teh-
tävässä hän monella tavalla
edisti kotiseutuajattelun juur-
tumista ylioppilaisiin.

Osakunta aloitti oman
Lännetär-nimisen kotiseutu-
julkaisun tammikuussa 1908.
Sen sisältö oli pääasiassa
Tallgrenin käsialaa. Hänen
toimestaan osakunnassa aloi-
tettiin myös systemaattinen
kotiseutututkimus ja julkai-
sutoiminta. Tästä tuli malli
muille osakunnille. Tallgren
tiivistä osakunnan kotiseutu-
tutkimuksen ohjelman perus-
taksi sen, että tutkimukseen
tulee kaikkien voida osallistu-
a ja että työn tulosten tu-
lee olla kaikkien yhteisiä, eli
Tallgrenin sanoin:

*Varsinaissuomalainen
Osakunta ei tahdo tällä työ-
lään vain vahvistaa yhdyssi-
dettä itsensä ja maakunnan
välillä, ei vain edistää tietee-
listä tutkimusta ja keräilyä,
vaan myöskin toimia niin,
että kukin saisi tuntea sellais-
ta iloa ja nautintoa, mitä suo-
luova työ, se tahtoo tehdä
tieteen, kotiseututieteen, koko
Varsinais-Suomen ja kaikkien
kansalaisten yhteiseksi omai-
suudeksi.*

Tallgren kuvasi maakun-
taa erilaisissa julkaisuissa.
Yhtenäinen kokoelma niis-
tä ilmestyi 1918 nimeltään
Varsinais-Suomea pitkin ja
poikki. Tallgren edisti koti-
seututyötä myös Venäjällä
tutkimusmatkansa yhteydessä
1909 suomensukuisten kanso-
jen pariin. Hänen kotiseutu-
tutkimusoppaansa julkaistiin
venäjäksi 1913.

Koko valtakunnan asialla

Valtakunnallisesti kotiseutu-
työtä koordinoimaan perus-
tettiin vuonna 1908 Suomen
Kotiseutututkimuksen Kes-
kusvaliokunta. Tallgren oli
alusta lähtien aktiivisena jäse-
nenä koko sen olemassaolon
ajan vuoteen 1938. Hän toimi
valiokunnan sihteerinä useaan
kertaan. Sihteeri tehtävänä
oli hoitaa valiokunnan käy-
tännön työt.

Valiokunnan jäsenenä
Tallgren jäseni suomalaista
kotiseutututkimusta vuonna
1912 julkaisussa *Suomen ko-
tiseutututkimus, sen tehtävät,
vaiheet ja nykyiset järjestöt*.
Siinä hän kirjoittaa kotiseutu-
työstä ja sen merkityksestä:

*Järjestelmällinen kotiseu-
tutyö nykyisessä muodossaan
on meidän ajan ilmiö, jolla
on juurensa kaikessa siinä,
mikä ajallemme on ominaista
sivistyksellisessä, yhteiskun-
nallisessa ja taloudellisessa
suhteessa, – kansanvaltai-
suudessa, uusien joukkojen
esille pyrkimisessä ja uusien
voimien etsimisessä. Meidän
maassamme juurtuu se lisäk-
si syvälle valtiollisineenkin
elämäämme, ollen yhtenä it-
sesäilytysvaiston nostamana
puolustusaseena uhkaavassa
taistelussa.*

Kotiseutuliikkeen ajatus-
maailmaa kritisoitiin siitä,
että se johtaa asioiden pinta-
puoliseen käsittelyyn ilman
syvällisempää pohdintaa.
Kriitikoiden mielestä tästä
seuraa maan henkisen ilma-
piirin liikkumavaran kapene-
minen. Tallgren vastasi krii-
tikoille, että kotiseutuliike
päinvastoin avartaa henkistä
ilmapiiriä ja edistää tällä niin
yksilön kuin yhteiskunnan-
kin hyvinvointia aktivoimal-
la ihmisiä. Tallgren lopettaa
teoksensa:

*Katsottakoon siis koti-
seutuliikettä ilmiönä, joka
edistää ja kehittää yksilöä,
yhteiskuntaa ja sivistystyötä
pienemmällä ja suuremmalla
alueella, ja joka työtarmoon
kiihottamalla on tärkeä ta-
loudellinen tekijä; arvaamat-
oman suuriarvoinen voima
se on.*

Tallgren teki jo vuonna
1909 aloitteen Kotiseutu-leh-

den perustamisesta toimien
sen toimitussihteerinä. Yk-
sityishenkilönä hän keräsi
muotokuvakokoelman koti-
seutuliikkeen merkkihenki-
löistä. Hänen aloitteestaan
Keskusvaliokunta käynnisi
työn oppaan laatimiseksi
kotiseutututkijoiden käyt-
töön. Oppaan ensimmäinen
osa valmistui 1914 ja toinen
1916.

Kansalaisten liike kohtaa vastustusta

Aarne Michaël Tallgren vas-
tusti ajatusta, että kotiseutu-
tutkimus jäisi vain akatee-
misten piirien harrastukseksi.
Itse kotiseututyön tulisi kuu-
lua kaikille. Tämä ajatteluta-
pa kohtasi myös vastustusta.

Historian tutkijoista erityi-
sesti **Arvi Korhonen** koros-
ti julkisissa puheenvuoroissa
sitä, että kotiseutuakin tulisi
tutkia tieteen eikä paikkakun-
nan sanelemin ehdoin. Kor-
honen kritisoi voimakkaasti
Helsingin Sanomissa vuon-
na 1914 Keskusvaliokunnan
julkaisemaan Kotiseutututki-
muksen opasta.

Korhonen kyseenalais-
ti koko kotiseutututkimuksen
perustan. Hänen mielestä tie-
teen tulisi määritellä kotiseu-
tututkimuksenkin lähtökoh-
dat, ei tieteen ulkopuolisten
tahojen. Korhonen väitti, että
jos tutkimuksen ala rajataan
kansallista kokonaisuutta pie-
nempiin osiin, se on omiaan
synnyttämään paikkakunnilla
nurkkakuntaisuutta. Lisäksi
kotiseutututkimuksen ala oli
hänestä liian laaja. Tutkimus-
alue oli jaettava tieteenaloit-
tain eikä paikkakunnittain.

Tallgren vastasi kritiik-
kiin. Hän korosti sitä, että
nimenomaan tutkimusalan
laajuus mahdollisesti sen,
että kaikki saattoivat osallis-
tua siihen. Tämä oli keskeistä
hänen kotiseutuajattelussaan.
Tutkimuksen laatu olisi Tall-
grenin mukaan mahdollista
varmistaa oikealla työnjaol-
la. Varsinainen tutkimus jäisi
aina koulutetuille tutkijoille,
mutta tietojen keräämiseen
ja moneen muuhun tehtävään
riittää jo pelkkä kirjoitustaito.

Timo Leinonen

Tallgrenit kävivät usein vilkkaita ja kiivaitakin keskusteluja pappilan yläsalin pöydän äärellä. Vasemmalta Kaarlo Tallgren, kirkkoherra Ivar Tallgren, Mikko Tallgren ja ruustinna Jenny Maria Montin-Tallgren. Kuva on vuodelta 1904.

terveydeksi!

Diginatiivien tulevaisuus tunteiden maailmassa

Lapset tutustuvat kännyköiden ja tablet-
tietokoneiden maailmaan jo ennen kuin
osaavat puhua. Ei ole tarvinnut katsoa kuin
alle kouluikäisten lastenlasten luontevaa
elämää bittimaailmassa pelien ja internetin
keskellä.

Diginatiiveiksi kutsutaan lapsia ja nuo-
ria, joiden jokapäiväinen elämä on jo var-
haisessa vaiheessa yhdistynyt osaksi uutta
teknologiaa, tietoverkkoja ja sosiaalisia
verkostoja. Heidän vanhempansa valvovat
toimintaa, mutta minkälaisia neuvoja heille
pitäisi antaa?

Koska diginatiivit ovat kytköksissä maa-
ilmaan eri tavoin kuin heidän vanhempans-
sa ja opettajansa, pitäisi pikaisesti saada
tutkittua tietoa, miten uuden teknologian
käyttö vaikuttaa lapsiin ja nuoriin. Tällai-
sia tutkimuksia aiheesta on valitettavan vä-
hän.

New Scientist -tiedelehti (1.11.2014) ot-
sikoi pääkirjoituksensa ”Screening for
problems”. Jo nyt tiedetään, että kännykät,
tabletit ja tietokoneet vaikuttavat siihen mi-
ten luemme ja kirjoitamme. Nämä kaksi
tekijää vaikuttavat ajattelukyvyyn ja ymmär-
ryksen kehittymiseen.

Opettajat ovat esittäneet epäilyjä, että
diginatiivien kommunikaatiokyky toisten
ihmisten kanssa ei toimi samalla tavalla
kuin aikaisemmin.

Mielenkiintoinen havainto on, että luen-
nolla käsin tehtyt muistiinpanot auttoivat
merkittävästi paremmin ymmärtämään lu-
ennon sisältöä. Muistiinpanojen tarkastelu
vielä viikon kuluttua luennosta osoitti, että
asioiden hahmotus oli käsin tehtyjen muis-
tiinpanojen avulla parempi kuin tietoko-
neella tehtynä. Kirjasta tai paperilta luet-
tuna opittavan asian hahmottamisen apuna
ovat sijainti kirjan tai lehden sivulla esi-
merkiksi ”sivun puolessa välissä” tai ”va-
semmalla sivulla sijaitsevan kuvan vieres-
sä”. Tätä etua ei yleensä ole tietokoneen
ruudulta luetussa tekstissä.

Computers in Human Behavior -tiede-
lehdessä hiljattain julkaistussa tutkimuk-
sessa amerikkalaiset tutkijat kertovat, että
10–11-vuotiaiden koululaisten kyky havai-
ta tunteita paranee metsässä vietetyn leiri-
viikon aikana, kun mukana ei ole känny-
köitä tai tietokoneita. Leirin jälkeen he
havaittivat kasvokuvista ja elokuvista ih-
misten ilmaisemat tunteet merkittävästi pa-
remmin kuin verrokkit.

Huolestuneena voidaan kysyä, onko
nyt tapahtumassa peruuttamaton muutos
diginatiivien kyvyssä aistia ihmisten tun-
teita kuten onnelli-
suutta ja hätää?

Pentti Huovinen

Kirjoittaja on Räntämäessä asuva
lääkäri ja tietokirjailija.

TEHTY TYÖ ELÄÄ

A. M. Tallgren -symposium

järjestetään lauantaina **21.3.2015 kello 12 - 16**
Turun kristillisellä opistolla.

Järjestäjinä ovat KoroiSet-lehti, Turun kristillinen
opisto, Kaarina-Seura ry, Turkuseura ry ja
Lakipalvelut Leinonen.

Valtiotieteiden maisteri Mauri Kivelä on julkaissut omakustanteena kirjan Saramäen historiasta nimeltään Ihmisiä Saramäessä – tuhatvuotisen kylän väkeä parin sadan vuoden ajalta.

Juureva saramäkeläinen

Mauri Kivelän juuret ovat tukevasti Saramäessä. Hänen isänsä isä **Kalle Kivelä** muutti perheineen Saramäen Isomoision talon entiseen Lehtismäen torppaan vuonna 1920. Elantonsa hän hankki läheisen Ävikin kartanon etumiehenä.

Kivelöiden poika, vuonna 1918 syntynyt **Seppo Kivelä**, osti vaimoineen 200 metrin päässä sijainneen Pukkilan talon entisen torpan maa-alueineen vuonna 1951. Tästä paikasta tuli kirjoittajan lapsuuden ja nuoruuden koti, joka on yhä suvun omistuk-

sessä toimien nykyisin vapaaajan asuntona. Se sijaitsee korkealla ja lämpimällä rinteellä, mistä avautuu hieno näköala Maarian altaalle.

Kirjoittaja on tehnyt työuransa henkilöstöhallinnossa. Puolet tästä ajasta hän on toiminut Turun seudun osuuspankin henkilöstöpäällikkönä ja toisen puolen vastaavissa toiminna teollisuuden palveluksessa.

Kivelä jäi eläkkeelle 2004. Hän oli jo sitä ennen harrastanut sukututkimusta. Eläkkeelle jäätyään hänelle heräsi ajatus ikään kuin yhdistää suku- ja paikallishistorian tutkimustyöt. Seitsemän vuoden kypsyttelyn jälkeen aja-

Mauri Kivelä on koonnut Saramäen historian yksiin kansiin. Hänen lapsuuskotinsa sijaitsee aurinkoisella rinteellä Maarian altaan läheisyydessä. Kivelän suku on asunut samoilla sijoillaan Saramäessä lähes vuosisadan.

Saramäki sai oman historiansa

tus johti kolme vuotta kestäneeseen aktiiviseen työhön, jonka päätyi kuluvan vuoden alussa kirjan valmistettua.

Kirjasta syntyi tässä prosessissa kunnianosoitus Saramäen pitkäaikaiselle historialle ja sen asukkailla sekä kotiseutuaatteen puolestapuhujalle ja alueen esihistorian vankan perustan luoneelle, Maarian pappilassa varttuneelle **Aarne Michaël Tallgrenille**. Kivelä kertoo, että Tallgren on aikanaan tehnyt niin hyvää työtä alueen esihistorian selvittämisessä, että hän ansaitsee tulla esitellyksi Saramäen historian yhteydessä.

Asutusta tuhansia vuosia

Saramäki on nykyisin Turun kaupunginosa, joka tunnetaan tänä päivänä ehkä parhaiten siitä, että Turun vankila on siellä. Saramäen ydinalue – Vähäjoen eli nykyisen Maarian altaan padon pohjoispuolen aurinkoiset rinteet vastapäätä Metsämäkeä – on ollut asuttua tuhansia vuosia.

Meriveden ollessa nykyistä korkeammalla Vähäjoki on tarjonnut hyvän kulkuväylän niin merelle kuin sisämaahankin sekä kalastusalueen. Korkea ja kuiva maasto on ollut asumisen ja puolustuksen kannalta edullinen. Maanviljelykseen soveltuvat maatkaan eivät ole olleet kaukana. Ympäröivät korvet ovat tarjonneet mahdollisuuksia metsästykseseen ja monenlaiseen keräilyyn. Siksi ei ole sattuma, että se on ollut asuttu niin pitkään.

Mauri Kivelä pohtii kir-

jassaan Saramäen ja siihen liittyvien vanhojen nimien alkuperää. Hän kallistuu sille kannalle, että nimi tulee viiron sanasta sarapuu, joka tarkoittaa pähkinäpensasta, eikä kosteilla paikoilla viihtyvistä saraheinästä, jonka yleensä yhdistetään Saramäen nimeen. Perusteluna Kivelällä on se, että Saramäen kasvuolosuhteet soveltuvat vieläkin paremmin pähkinäpensalle kuin saraheinälle.

Kirjalliset lähteet paljastavat talojen paikat

Kivelä selostaa arkeologisiin löytöihin perustuvaa Saramäen asutushistoriaa sekä aikaa, jolloin on jo olemassa kirjallisia lähteitä noin 1300-luvulta lähtien.

Maanomistussuhteet määrytyivät jakokuntien, kylien ja talojen puitteissa. Rajoista syntyi pitkäaikaisia riitoja, joita ratkottiin myös oikeudessa. Verotiedot kertovat talojen varallisuusoloista ja elinkeinotoimista ja niiden muuttumisesta vuosisatojen kuluessa. Kirjassa on onnistuneesti havainnollistettu talon paikkoja satoja vuosia sitten sijoittamalla ne nykyistä tilannetta vastaaviin karttapohjiin.

Maanomistuksissa alkoi tapahtua suuria muutoksia, kun vuoden 1757 valtiopäivien jälkeen tulivat voimaan isojakoa koskevat säädökset. Tarkoituksena oli koota hajanaiset sarkajaon mukaiset viljelysmaat yhtenäisiksi viljelyalueiksi. Saramäessä isonjako käynnistyi kihlakunnantuomari **Mauritz Stålhandsken** esityksestä jo vuonna 1762.

Ävikin kartanon yhtenäinen historia

Stålhandske hankki omistukseensa Huilun rusthollin vuonna 1763 sekä myöhemmin neljä muuta kantatilaa tai niiden puolikasta niin ikään Saramäen kylästä. Tämä merkitsi samalla eräänlaista lähtölaukausta Saramäen kylän suurimman talon synnylle. Taloa kutsuttiin aluksi Saramäen tilaksi. Myöhemmin 1800-luvulla se sai nimekseen Ävikin kartano. Isojako sinänsä jatkui Saramäessä aina 1900-luvun alkuun saakka.

Ävikin kartanon historia on kirjan keskeisin sisältö. Kartanon omistajina ovat olleet muun muassa Suomen kemiantutkimuksen isäksi sanottu **Johan Gadolin**, merkittävästi kartanon toimintaan vaikuttanut **Gustaf Jack** ja viimeisenä ennen Turun kaupunkia agronomi **Ernst Wigeli** vuosina 1911–1966.

Kartanon päärakennusta Vähäjoen rannalla Metsämäkeä vastapäätä ei enää ole. Rakennuspaikkakin jäi osittain Maarian altaan rakentamisen jälkeen veden alle.

Jokainen talo esitellään

Kivelä selvittää kirjassaan Ävikin kartanon historian jälkeen kaikkien Saramäen talojen historian 1700-luvulta lähtien. Tiedot talon asukkaista ja omistajista on kerätty systemaattisesti 1880-luvulla saakka.

Talot Kivelä esittelee suuremmista pienempiin. Talojen tarinat sisältävät paljon yksityiskohtaista tietoa, jota kirjoittaja on elävöittänyt ihmiskohtaloiden

kuvauksilla, vanhoilla valokuvilla ja oman sukunsa arkistoista löytyneillä tiedolla ja muistoilla.

Kirjan loppupuolella selostetaan Saramäessä sattuneita ihmisten mieliä kuohtaneita tapahtumia sadan vuoden takaa, lakkoja, väkivallantekoja lapsisurmien, mutta myös hauskoja iltomia.

Hieman yllättäen kirja päättyy Maarian kirkkoheran **Gustaf Hällströmin** ohjeisiin siitä, miten nuorison tulee käyttäytyä pyhäpäivien iltoina ja öinä. Ohjeet ovat vuodelta 1805. Ohjeita on tehostettu häpeärangaistusseuraamusten uhalla. Ne ovat ilmeisesti toimineet Saramäessä, koska Kivelä ei ole juuri löytänyt rangausmerkintöjä kirkonkirjoista.

Sukututkimus ja paikallishistoria samoissa kansissa

Mauri Kivelä on tehnyt suuren ja arvokkaan työn kerätessään yksiin kansiin 270 sivua tietoa Saramäen ikivanhasta kylästä. Sukututkimuksen ja paikallishistorian yhdistäminen on toimiva ajatus. Niin suku kuin asuinpaikka ovat vaikuttavia asioita elämälle yleensä.

Kirjaa voi suositella kaikille paikallishistoriasta ja Saramäestä kiinnostuneille. Sitä on vielä saatavana Mauri Kivelältä, puh. 050 551 4050 tai sähköpostitse mauri.kivela@app.inet.fi.

Teksti ja kuvat:
Timo Leinonen

Yhteys joka ilmansuuntaan

Lentoaseman tärkeyttä Turulle ja koko Lounais-Suomelle ei monasti osata tarpeeksi arvostaa. On muistettava, että se tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet ihmisten ja myös tavaroiden siirtymiselle täältä mihin tahansa maapallolamme.

Turusta on suorat reititiliikennetyhteydet Maarianhaminaan, Tukholmaan, Riikaan, Gdanskiin ja Helsinkiin, joka toimii jatkolentojen vaihtokenttänä. Yhdellä koneen vaihdolla on mahdollisuus lentää mihin tahansa Euroopassa, Lähi- ja Kaukoitään myös moniin paikkoihin Afrikkaan ja USA:han. Turussa mukaan otetut matkatavarat siirtyvät Helsingissä automaattisesti jatkamatkan koneeseen myös kotimaan jatkolennoilla.

Suorilla charterlento-yhteyksillä Turusta päästään Kanariansaarille, Kroatiaan, Alicanteen ja Turkkiin. Kansainvälisten lentojen matkustajamäärät ovat olleet vuodesta 1998 lähtien (162007 matkustajaa) hienoisessa nousussa ollen vuonna 2013 jo 228 279 matkustajaa.

Kotimaan matkustajaluvuissa kohennettavaa

Samankaltaista hyvää trendiä ei kuitenkaan osoita kotimaan matkustajien lukumäärän kehitys.

Suorien kotimaan yhteyksien karsinta Turusta on johtanut kotimaan matkustajamäärien vähenemiseen, mutta on nyt viime vuosina pysytellyt kuitenkin vähän yli 100 000 matkustajassa.

Tämän kehityksen muuttamiseen nousevaksi tulisi-kin Turun ja koko maakunnan kiinnittää erityistä huomiota, jotta yhteydet eivät enää ainakaan kotimaan matkustajamäärien kehityksen vuoksi Turussa heikkenisi. Liikematkustamisen ja kuntien henkilöstön matkustussuunnitelmassa tulisi tämän tähden entistä enemmän tehostaa kotimaan lentoyhteyksien käyttämistä.

Rahtia, rajavartiota, pelastustoimintaa

Rahtiliikennettä Turussa ovat hoitaneet Saksan postin logistiikkayhtiö DHL ja alankomaalainen TNT, jotka ovat maailman suurimpia pikakuljetusyrityksiä. Rahtiliikenne kasvoikin voimakkaasti vuoteen 2012 saakka, jolloin se oli 8,0 milj.kiloa.

DHL:n siirtäessä lentorah-tinsa kesäkuussa 2013 Helsinki-Vantaalle putosi Turun rahtiliikenne 5,3 miljoonaan kiloon.

Turun lentoaseman toimintaan kuuluvat edellisten lisäksi LowCost lennot (Wizzair) ja taksilennot (Scanwings ja Turku Air).

Lentoasema on myös monien muiden lentotoimintojen tukikohta. Tällaisia ovat muun muassa Rajavartiolaitoksen vartiolennot, Ilma-voimien tukikohta, pelastushelikopteritoiminta ja myös yleisilmailuun kuuluvat harasteilmailu sekä valtiovierrailut ja kansainväliset harjoitukset.

Turun lentoaseman toiminta on siis hyvin monipuolista. Kentän hyvä teknisen tason varustelu, muun muassa ILS-laitteisto, takaa huonossakin säässä turvallisen lentotoiminnan.

Kaikista näistä syistä Turun ja koko maakunnan yhteiset ponnistelut lentoaseman toiminnan edelleen vilkastuttamiseksi varmista-vat sen, että Turun lentoasema pysyy ja toimii Turun ja koko maakunnan tärkeänä henkireikänä maailmalle.

Pentti Kosonen
Turun Ilmasillan pj.

Turun lentoasema

Koko maakunnan henkireikä maailmalle

Maantiet, vesitiet ja ilmatiet ovat väyliä, joista jokainen palvelee omalla tärkeällä tavallaan yhteiskunnassamme ihmisten ja tavaroiden siirtymistä paikasta toiseen. Luetteloon pitää vielä lisätä tiedontiet, ICT = tieto- ja viestintä-tekniikan väylät, jotka ovat nykyajassa välttämättömiä asiatietojen siirtämi-

sessä globaalisesti ja nopeasti ihmiseltä toiselle.

Turussa näistä kaikista yhteysväylistä on pidetty mielestäni hyvää huolta.

Meillä on hyvä kansainvälistä meriliikennettä hoitava satama. Meillä on moottoritieyhteys pääkaupunkiin ja tieliikenteen edellytyksiä pohjoissuuntaan parannetaan parhail-

laan ”kasitien” kunnostuksella. Tiedontiet ovat myös hyvässä kunnossa. Nopeat asiayhteydet maailmalle ovat kaikille mahdollisia.

Ilmaliikenteen huolenpidosta kertoo myös Finnavian parhaillaan suorittama Turun lentoaseman kokonaisvaltainen parannus- ja korjaustyö.

Wc-, käsi- ja muut pehmapaperit, henkilöhygieniatuotteet. Kaikki siivousaineet – ja välineet. Hyvät ohjeet kaupanpäälle. Nouda tai tilaa. Yrityksiin rahtivapaa toimitus.

Papyrus Supplies Oy
Orikedonkatu 23, 20380 TURKU
02 2510 231
Avoimna ark. 7.30 – 16.30

PAPYRUS SUPPLIES

Tukku- ja vähittäismyymälä

www.siistipiste.fi

WIKLUNDIN APTEEKKI

Maarian Myllyojalla Tapahtuu

c/o Marja-Liisa Haapa-aho
Paimalanatie 374, 20460 TURKU
ks. www.goldenage.fi/ruusuportti
ruusuportti@gmail.com
Tilaisuudet järjestää Ruusuportti ry
Tervetuloa

Vuokra-asuntoja KOTIKÄYTTÖÖN

Katso vapaat
asunnot: www.tvt.fi

TVT

TVT Asunnot Oy
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoimna: ma 10-17, ti-pe 10-16
Vuokraus, puh. (02) 262 4888
www.tvt.fi

Antamisen riemua

Anna lahja
tulevaisuudelle.
Kääräise pakettiin asiakas-
omistajuus tai sijoitus
vaikkapa säästäjän
rahastoihimme.

Varaa aika konttoriimme verkossa op.fi/turunseutu tai soita p. 010 256 9213*. **Lämpöistä joulumieltä!**

Yhdessä hyvä tulee.

Turun Seudun OP

*Puhelu maksaa 0,0835 € + 0,07 €/min tai matkapuhelimesta + 0,17 €/min. (Hinta sisältää ALV:n.)

Jalat sopassa

Kesän ensimmäisen uima- retkeni aika, jota olin siirtänyt eteenpäin kesäkuun alkuvuikolle, lähestyi. Ehkä vesi olisi jo silloin riittävän lämmintä kesäturkin pois heittämiseen. Yhtä kaikki, simmarit jalkaan ja reippaana rantaan.

Aurinko paistoi ja laineet pyyhkivät rantahiekkaa hokutteluvasti. Jopa joutsenet olivat jättäneet rannan ja rantakivet rauhaan. En halua häiritä joutsenten rantakävelyä, en suinkaan – vaan ne uimaintoa hillitsevät ”makkarat”, joita isot linnut suoltavat viipymäpaikoilleen! Sitä siivoa ei mielellään kauaa katsele.

Nyt veden pinta oli aivan keltaisen kirjava. Ainakin kymmenen metriä rannasta lillui siitepölyä aalloilla. Männyt laskivat ilmaan lämpimän leppeässä tuulesa runsaasti siitepölyä, jota laskeutui runsain mitoin vedenkin.

Istuin rantakivelle vesirajaan ja laitoin talvikalpeat jalkateräni ”lämpimään” veteen. Jopa tuntui mukavalta. Ajattelin, että totuttelen tässä hieman, ettei sydän kokonaan pakahdu, kun sukellan kauemmas kylmempiin aaltoihin.

Siinä istuessani näin, että veden pinnan alla kuhisi elämää. Kalan poikasia, joita oli ”miljoonia” ja joiden isot silmät ja suu olivat niin veden värisiä, ettei niitä olisi havainnutkaan, jos olisin heti porskutellut syvemmälle. Huomasin, että tässä saadaan fini jalkahoito omassa rannassa niin kuin olisi jossain muodikkaalla pedikyyrillä. Kalat ”järsivät” jaloista kuollutta solukkoa pienistäkin raoista. Siinä olisivat lähteneet myös sienet ja silsat mikäli sellaisia oli ollut, mikäpä sen parempaa!

Sitten uimaan. Sain kuitenkin vielä syyn viivästyttää talviturkin heittämistä. Kalat parveilivat sankoin joukoin jalkojeni ympärillä. Odotin kalojen aiheuttamaa kutinaa tai vastaavia tuntemuksia, mutta mitään en tuntenut. Vanhan miehen rypyiset koivet eivät kai tunne enää mitään. Näinkö tässä käy – vaikka elävänä syötäisiin.

Kun katsoin pikku kalojen touhua tarkemmin, huomasin, että niitä eivät varpaani enää kiinnostaneet vaan että ne ahmivat vedenpinnan siitepölyhiukkasia suut ammolaa kuin mitkäkin minianjovikset. Tätä touhua oli vain

rannan tuntumassa, noin metrin etäisyydellä, jossa veden lämpötila lähenteli kahtakymmentä astetta. Kun liikautin koipiani, pikkukalat lähtivät syvemmälle, palaten melko nopeasti, kun olin hiljaa liikkumatta paikallani.

On nyt tämäkin, pitää likaisia varpaitaan toisten ruokalautasella, ajattelin. Varpaini eivät kuitenkaan näyttäneet syöjiä pahemmin haittaavan. Ehkäpä ”hikisistä” varpaistani irtosi jotain kaloille sopivaa aromia rantaveteen niin, että siitepölypallot maistuivat entistäkin paremmilta.

Sehän on selvää, että rasvaa sisältävät siitepölypallot kelluvat veden kalvolla, ainakin alkuun, ja että pienet kalat tarvitsevat alkutaipaleellaan suurin määrin ”babyruokaa” pieniin suihin, joihin plankton ja siitepöly ovat varmaan sopivaa ja sopivan kokoista ruokaa nopeasti kasvaville kaloille.

Olivatko nämä pienet ruokailijat silakoita tai kilohaileja, en voi tietää. Vedenväriset kalat olivat kuin yhdestä muotista ja parvia riitti niin kauas kuin pystyin vaaleaa pohjaa vasten näkemään.

Tammesta, männystä, saarnesta ja kuusesta, jotka ovat

tuulipölytteisiä, tulee runsaasti siitepölyä toukokuun lopulla ja vielä kesäkuun alkuvuikollakin. Hyönteispölytteiset vaahterat eivät laske kalliasta siitepölyään tuulen vietäväksi, vaan hyönteiset kускаavat sen kukasta kukkaan, kunhan ilma on riittävän lämmin. Pohjaan vajoava siitepöly varmasti nopeuttaa planktonin kasvua, niin että kaloille ruokaa riittää pitkäksi aikaa.

Rannassani ei kasva tammia. Pitääkin istuttaa pari puuta, tulevia kala-apajia ajatellen. Nimittäin, jos on pikkukaloja, on aina myös isompia saalistajia käyttämässä pienempiään ja näin on myös kalamiehelle saaliskaloja. Voisin virvelöidä suoraan rannastani ja yrittää saada haukea ja kuhaa suoraan keittiööni. Miten onnistunut kalojen kutu ja puiden kukinta osuvat sopivasti samalle vuodelle, on tietysti aina arvoitus.

Kahlasin lopulta syvempään veteen ja sukelsin talviturkin pois.

Siitepölyä oli runsaasti joka paikassa veden pinnalla. Tunsin, kuinka se liimautui selkääni vedestä noustessani ja asettuessani vilttini

päälle lukemaan päivän avuisia. Hiuksenikin olivat varmasti täynnä siitepölyä.

Myöhemmin kotona suihkussa totesin tarvitsevani kunnon saunasaippuaa ”mönjän” irrottamiseksi selästä ja jaloista. Tuntui siltä, että Aurinko oli ikään kuin paahtanut siitepölyn kiinni ihooni. Hiukset tulivat upeaan kuntoon pelkällä vesipesulla ja olivat kuin olisin käynyt frisyyrillä ennen juhliin menoa.

Nyt ymmärrän herrasröökynöiden kesäisen hingun lehmuksen kukkien perään. Paimenten ja piikojen, jotka olivat karjan kanssa metsälaitumella, piti kerätä lehmusenkukkaa kotiin vietäväksi. Tuohikontissa, jossa vietiin päivän eväät, tuotiin kotiin tullessa villilehmuksen kukkia mamselleille. Kukat laitettiin heti lämpimään veteen, jolla sitten pestiin hiukset ja pää. Tukan pöyheyttä, palmikkojen kiiltävyyttä ja suortuvien värien elävyyttä keuhutettiin sitten kahvikesteillä.

Siitepöly on hyvää energiaa mehiläiskuningattarelle jo aikaisin keväällä. Kesy-mehiläiset keräävät sitä jo ensimmäisistä kevätukista, leskenlehdistä, pajuista ja puutarhan scilloista. Myös

mehiläisten toukat kasvataan siitepölyn ja hunajan seoksella, että ne vahvistuisivat tuleviksi hyviksi työläisiksi.

Ehkä olisi pitänyt myydä pääsylippuja rantakiville, ni, koska monien ihmisten ihon hyvinvointia voisi edistää auringon paisteisella siitepölyhoidolla, sillä onhan siitepöly puhdasta luonnon tuotetta, mitä eivät kaikki ihorasvatuubit varmaankaan ole.

Arno Kasvi

Kirjoittaja on Ruissalon kasvitieteellisen puutarhan emeritus ylipuutarhuri, jolle muistot tuovat kesän keskelle talvea.

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

• VEIKKAUS

• OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ

• MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma–pe 8–21, la 12–20, su 12–20

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI

HALISTUPA

Emmauksenkatu 1, p. 02 253 9564

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua, nopeasti ja ammattitaidolla

Sahaus- palvelu

LEVY-JAATI OY

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200
email: info@levy-jaati.fi

Avoimna ark. 8–17

Oikein hyvää joulua!

Maarian seurakunnan luottamushenkilöt Yhteisen hyvän puolesta

Marraskuissa seurakuntavaaleissa valittiin luottamushenkilöt kaikkiin Suomen seurakuntaneuvostoihin ja kirkkovaltuustoihin neljäksi vuodeksi. Koko maan äänestysprosentti oli 15,6. Maarian seurakunnassa äänesti 10,9 prosenttia äänioikeutetuista.

Tulevana toimikautena Maarian seurakuntaneuvostossa istuu kuusitoista luottamushenkilöä. Yhteisessä kirkkovaltuustossa seurakuntaa edustaa kah-

deksan Maarian valittua.

Osa ehdolla olleista valittiin kumpaankin toimielimeen. Kolmelle heistä esitimme kaksi kysymystä.

1. Miksi pidät seurakunnan luottamustehtävää tärkeänä?
2. Mihin asioihin haluat erityisesti vaikuttaa?

Tytti Issakainen

Jorma Hellstén, SDP ja sitoutumattomat

1. Kirkko ja kirkolliset toimitukset ovat tärkeä osa ihmisten elämää. On tärkeää, että kirkon toimintaa ja taloutta hoidetaan demokraattisesti jäsenten valitsemalla hallinnolla.

2. Kirkkovaltuuston osalta tärkeä on taloudellisten resurssien ohjaaminen oikein.

Kirkon tulee mukana ihmisen arjessa niin, että jokainen meistä sen tietää ja siihen luottaa. Tämä tulee erityisesti seurakuntaneuvoston työssä esille.

Tässä koko ajan kovenevassa maailmassa kirkon olkapää on tärkeä.

Pirjo Ranti, Kok. ja sitoutumattomat

1. Kristillinen seurakunta muodostuu sen jäsenistä ja siihen kutsutaan kaikkia ihmisiä omana itsenään, toimimaan Jumalan rakkauden hengessä. Luottamushenkilönä voin vaikuttaa siihen, miten seurakunta toimii; mitä toimintoja sillä on ja millaisen henkilökunnan voimin se toimii. Resursseista päätetään kirkkovaltuustossa.

2. Pidän erityisen tärkeänä, että seurakunta keskittyy sen tärkeimpään tehtävään eli evankeliumin julistamiseen. Kaikessa toiminnassa pitää näkyä se, miksi seurakunta on olemassa. Lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus myös seurakunnassa. Perheet elävät työn tai työn puutteen paineissa lastenkasvatuksen lisäksi. Siksi haluan panostaa perhetyöhön vanhuksia unohtamatta.

Maarian seurakunnassa on toteutettu aluetyötä jo yli kymmenen vuotta. Tulevalla kaudella on sitä kehitettävä reippaasti samaan suuntaan eli lähemmäksi seurakuntalaisia ja alueen asukkaita yleisesti. Jokaisella neljällä alueella (Pohjois-, Itä-, Etelä- ja Länsi-Maaria) on oma seurakuntatilansa, joten sinne on helppo kutsua asukkaita ja järjestää monenlaisia tilaisuuksia. Seurakuntatilojen

ovet auki ihmisten kohtaamiseen, hiljentymiseen ja Sanan tutkiskeluun!

Henna Jagt, Partiotyön Ystävät

1. Mielestäni on hienoa päästä vaikuttamaan seurakunnan asioihin. Monet tyytyvät kertomaan mielipiteitään seurakunnan ja kirkon toiminnasta kahvipöytäkeskusteluissa sen sijaan, että

yrittäisivät vaikuttaa asioihin. Tämä voidaan todeta jo alhaisesta äänestysprosentistakin. Koen tärkeäksi, että seurakunnan luottamustehtävissä olisi mahdollisimman paljon eri-ikäisiä ihmisiä, jotta kaikenikäisten seurakuntalaisten ääni saataisiin kuuluviin. Koen edustavani erityisesti nuoria aikuisia ja lapsiperheitä, mutta partioharrastukseni kautta minulla on ymmärrystä myös nuorten tarpeista. Ylipäänsä on tärkeää, että me tavalliset seurakuntalaiset pääsemme vaikuttamaan siihen, millainen seurakunta meillä on nyt ja tulevaisuudessa.

2. Toivoisin voivani vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten seurakunnan väheneviä resursseja jatkossa jaetaan. Lisäksi seurakunnan varojen vähetessä tehtäviä pitää jatkossa antaa yhä enemmän vapaaehtoisten hoitettavaksi ja uskoisin, että kokemuksestani partion parissa tehtävästä vapaaehtoistyöstä on apua, kun mietitään esimerkiksi, miten vapaaehtoisia saadaan motivoitua mukaan toimintaan. Erityisesti haluan pitää seurakunnassa lasten ja nuorten puolia, koska lapset ja nuoret ovat seurakuntamme tulevaisuus ja heihin pitää panostaa, jotta he pysyvät jatkossakin seurakuntamme jäseninä.

Palvellaanko Sinua nykyisessä pankissasi?

Entä arvostatko pysyvyyttä ja läheistä palvelua?

Me teemme niin.
Tule kokemaan tämä itse.

- Palvelemme asiakkaitamme myös kassapalveluissa koko aukioloajan.
- Meidät tavoitat henkilökohtaisista puhelinnumeroista.
- Siirrämme asiakkuutesi meille vaivattomasti valtakirjalla.

POP Pankki

Lieto, Hyvättyläntie 10, puh. 02-4711 400
Piikkiö, Hadvalantie 10, puh. 020 774 9880
Turku, Kauppiaskatu 9, puh. 02-4711 470
www.poppankki.fi

LAJITTELE JÄTTEET HELPOSTI KOTIPIHASSASI!

NELILOKEROISEN QUATTROSELECT-JÄTEASTIAN AVULLA
KIERRÄTÄT TEHOKKAASTI KAIKKI KOTITALOUTESI JÄTTEET.

SITA Finland tarjoaa sinulle Suomen edistyskäsittelyn kierrätysmahdollisuuden **omalla pihallasi**.

QuattroSelect on omakoti- ja rivitaloille sekä pienyrityksille tarkoitettu, 370-litrainen **nelilokeroinen jäteastia**, jonka avulla kierrätät keräyskartongin, -lasin ja -metallin sekä polttokelpoisen jätteen.

Palvelualue: Turku, Kaarina, Lieto ja Rusko.

LAJITTELEMALLA:

- kierrätät samalla kertaa kaikki kotitaloutesi jätteet
- vähennät kasvihuonepäästöjä
- säästät luonnonvaroja.

QuattroSelect-astiaan kerätään vain hyötyjätteitä (ei polttokelpoista jätettä) Raisiossa, Naantalissa, Maskussa ja Nousiaisissa.

LISÄTIETOJA • asiakaspalvelu@sita.fi
puhelin 010 5400

• WWW.SITA.FI

Meille on helppo tulla

Raunistulan Apteekki

Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

Invapaikka, pyörätuoliluiska ja automaattiovet

Avoinna: arkisin 9-19 ja lauantaisin 9-15

Autistenkatu 1, Turku (Satakunnantien varrella)
www.raunistulanapteekki.fi

Adventin ja joulun aika Maarian seurakunnassa

Itsenäisyyspäivä la 6.12.

Maarian kirkko klo 10
Itsenäisyyspäivän kirkko, Rajamäki, Kokkola, Rainio, Turun NMKY:n seniori-kuoro, seppelleenlasku sankarihaudalle Maarian kirkko klo 13
Partiolaisten nuotiomessu, Rinne, Palmunen, Niemi

II Adventti su 7.12.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Kokkola, Niemi, Sirén
Halisten srk-koti klo 16
Halisten alueen asukkaiden joulujuhla
Pallivahan kirkko klo 17
Viikkomessu, Loukiala, Haikka, Vuokko Oksa

Keskiviikko 10.12.

Pallivahan kirkko klo 18
Nuorten joulujuhla Sanzissa

Torstai 11.12.

Hepokullan srk-talo klo 13
Piirien yhteinen joulujuhla ja kauneimmat joululaulut, Rajamäki, Niemi, Lukkarin laulajat

III Adventti su 14.12.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Rajamäki, Niemi, Laurén
Hepokullan srk-talo klo 13
Messu, Rajamäki, Haikka
Pallivahan kirkko klo 17
Viikkomessu, Laurén, Vuola, Arto Rinne

Keskiviikko 17.12.

Hepokullan srk-talo klo 18
Japanin lähetyspiirin joulujuhla
Koroisten ristin talvihartaus klo 18,
Niels Spoof ja Tero Niemi

Lauantai 20.12.

Maarian pappilan talli klo 15
Jouluseimen tarina, Aiju von Schöneman

IV Adventti su 21.12.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Orenius, Niemi, Palmunen
Pallivahan kirkko klo 17
Viikkomessu, Laaksonen, Vuola, Seppo Kolkka

Jouluaatto 24.12.

Pallivahan kirkko klo 14
Lasten joulukirkko, Palmunen, Vuola, Visertävä puu -kuoro
Kärsämäen kappeli klo 15
Jouluaaton hartaus, Orenius, Haikka
Maarian kirkko klo 16
Jouluaaton kirkko, Rinne, Rainio, Vuola, Marko Mäki, kontrabasso, Tuomas Kourula, kitara
Maarian kirkko klo 22
Jouluyön messu, Sirén, Rajamäki, Haikka

Joulupäivä 25.12.

Maarian kirkko klo 7
Joulukirkko, Loukiala, Kokkola, Rainio, Vuola
Pallivahan kirkko klo 8

Joulukirkko, Laaksonen, Laurén, Suokivi

Tapaninpäivä 26.12.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Orenius, Vuola, Kokkola

Sunnuntai 28.12.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Sirén, Rainio, Laaksonen

Uudenvuodenpäivä to 1.1.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Loukiala, Vuola, Rajamäki
Pallivahan kirkko klo 17
Viikkomessu, Laurén, Rainio

Sunnuntai 4.1.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Palmunen, Niemi, Sirén
Pallivahan kirkko klo 17
Viikkomessu, Sirén, Rainio

Loppiainen 6.1.

Maarian kirkko klo 10
Messu, Laaksonen, Rainio, Palmunen
Pallivahan kirkko klo 17
Kauneimmat joululaulut -messu, Rinne, Laurén, Niemi

MAARIAN PAPPILAN SEIMI JA JOULUKORTTINÄYTTELY

Maarian pappilassa avoinna loppiaiseen 6.1. asti. Seiminäyttely on avoinna päivittäin kello 9–16 ja postikorttinäyttely viikonloppuisin lauantaina ja sunnuntai

taina kello 11–16. Seimen avajaisia vietetään sunnuntaina 30.11. Maarian kirkon adventtimessun jälkeen.

KAUNEIMMAT JOULULAULUT

Torstai 11.12.

Maarian kirkko klo 13
Eläkeläisten kauneimmat joululaulut, Laaksonen, Rainio

Lauantai 13.12.

Runosmäen srk-koti klo 15

III Adventti su 14.12.

Yli-Maarian srk-talo klo 13
Pallivahan kirkko klo 15
Lasten kauneimmat joululaulut, Vuola, Visertävä puu -kuoro

Maanantai 15.12.

Kotimäen srk-talo klo 18

Tiistai 16.12.

Hepokullan srk-talo klo 18

Torstai 18.12.

Maarian kirkko klo 19
Maarian kamarikuoro ja Tero Niemi

IV Adventti su 21.12.

Maarian kirkko klo 18
Verbum Sonans, Haikka

JOULUKONSERTIT

Perjantai 12.12.

Maarian kirkko klo 18

Enkelin kosketus. Karjalan Käkösten ja Pandora-kuoron yhteisjoulukonsertti, johtajana Irma-Sisko Norontaus. Maarian pappilan tallissa glögit ja Mikko Laurénin hartaus.

Lauantai 13.12.

Pallivahan kirkko klo 16
Hengellisen romanisusiikin joulukonsertti. Leonard Stenroos ja Taivaasta tuulee -yhtye. Avaus Mikko Laurén.

III Adventti su 14.12.

Maarian kirkko klo 16 ja 19
Key ensemblen joulukonsertti. Yhteislaulua ja glögitarjoilu konsertin jälkeen.

Maanantai 22.12.

Maarian kirkko klo 19
NMKY:n seniorikuoron joulukonsertti, Rainio, Pasi Helin, piano

Sunnuntai 28.12.

Maarian kirkko klo 15
Kauneimmat jouluvirret, prof. Jouko Martikainen, Rainio

ARMON VARASSA – UUDENVUODENTAPAHTUMA PALLIVAHAN KIRKOLLA 28.12.–1.1.
Lue lisää tapahtumasta Maarian seurakunnan internetsivuilta.

*Muutokset mahdollisia.
Lisää seurakunnan toiminnasta löydät
Kirkko ja me -lehdessä sekä
www.maarianseurakunta.fi.*

katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen halislainen ja asunut täällä 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Tulepa tuosta joulu

Tuli tuossa joulu mieleen,
sehän hiipii oven pieleen
syksyn kulkeissa talveksi.
Muisteluissa vanhan miehen
nostaa mieleen
jouluihmeen,
joka ei muutu ollenkaan.
Jouluhan tuleekin aikanaan.

Aina sitä arvuutellaan,
kilvan sitten ennustellaan
tuleeko musta, valkea joulu?
Entisaikaa muistellessa,
sitä tässä tuumaillessa,
mieleen nousee vaikeat ajat.
Oli niinäkin aikoina joulu.

Ennen kulki hevospelit
sekä omat jalkaparit,
jotka kansaa kirkkoon vei.
Väkeä oli kaikenlaista
miestä, naista sekä lasta
porukassa astumassa.
Kokemaan harras joulu.

Olipa joulut toisenlaiset
itkut itki monet naiset,
kimmelsi ukkojen silmät.
Puitten juurella lumessa,
pelko kuoleman povessa.
Isät ja veljet siellä jossain.
Pelko varjosti joulun.

Kotonakin puutteellista
sokerista, hedelmistä,
sekä paljosta muusta.
Eikähän ollut vaattehisia

silloin paljon hurraamista,
kunhan sai kylmältä suojan.
Tulispä lämmin joulu?

Tulipa sitten toinenkin aika,
yllä uusi, hieno villapaita,
komeat kuviot siinä.
”Pumpustuuukii”, ”teryleenee”,
kankaat monet mitkä lienee
tulivat tutuiksi silloin.
Joulun tuli jo juhlaa.

Nytpä ei osaa ihmisparka,
kun on eessä suuri sarka
tavaroiden paljoudessa.
Lahjaksi nyt mitä ostaa,
epätoivo päättä nostaa,
kun on niillä jo kaikkea.
Miten joulu onkaan vaikea?

Apuun aatos toisenlainen
puutteellinen lähimmäinen.
Mitenkä häntä vois auttaa?
Keksi keinot, mieti mieli,
kuka sen nyt mulle kieli,
tarve tuo oikean lahjan.
Auttamisen aikaa on joulu.

Mielissämme kaikenlaista,
joulun viettoon monenlaista,
paljon on tarjolla meillä.
Löytäneekö alta kaiken
menemisen monenlaisen
Marian sylistä Jeesuslapsen.
Sieltäpä joulumme alkoi.

Aulis Katajamäki

Tervetuloa jätekeskukseen!

Topinojan jätekeskus vastaanottaa siivouksen ja remontoinnin jätteitä joka arkipäivä.

Tervetuloa asioimaan!

• sähkölaitteet, vaaralliset jätteet, metalliromu, pienet puhtaat maa-kuormat sekä risut ja kannot vastaanotetaan kotitalouksilta maksutta

- PUUJÄTE käsitelty ja käsittelemätön 8 e/m³
- SANITEETTIPOSLIINI lavuaarit 5 e/kpl, wc-tuolit 10 e/kpl
- HUONEKALUT 11 e/kpl • PUHDAS MUOVI 15 e/m³
- BETONI JA TIILIJÄTE 15 e/ m³ • KAAKELIT JA LAATAT 34 e/m³
- POLTTOKELPOINEN JÄTE 25 e/m³ • KIPSILEVYT 34 e/m³
- LOPPUSIJOITETTAVA KAATOPAIKKAJÄTE 34 e/m³

Topinojan jätekeskus

Pitkäsaarenkatu 7, Turku - Avoinna arkisin klo 6.30–21.00

Apua oman kodin jätehuoltoon!

Turun Seudun Jätehuolto tarjoaa maksuttomia jäteoppaita ja taloyhtiöihin lisäksi rappulappuja ja jätetilamateriaaleja kuten tarroja ja tauluja omakustannushintaan. Ota yhteyttä niin kerromme lisää!

0200 47470
www.tsj.fi

Innostu TKO?

– www.turunkristillinenopisto.fi –

Lapsi- ja perhetyön
perustutkinto:
ammattillinen peruskoulutus

Lapsi- ja perhetyön perus-
tutkinto: näyttötutkinto

Viittomakielisen ohjauksen
perustutkinto

Koulunkäynnin ja aamu- ja
iltapäivätoiminnan
ohjauksen ammattitutkinto

Suntion ammattitutkinto

Web designer

Kauppätieteet

Lääketieteelliseen
suuntaavat opinnot

Oikeustiede

Psykologia ja
kasvatustiede

Viittomakieli ja
visuaalinen kommunikointi

Perusopetus

10-luokka

Maahanmuuttajien
suomen kielen
alkeisopinnot

Maahanmuuttajien
suomen kielen
jatko-opinnot

Joulunaika Kuralan Kylämaässä

Kuralan Kylämaässä maalauskoti valmistautuu viettämään joulua 1950-luvun malliin. Iso-Kohmon emäntä valmistaa jouluruokia ja tuvassa tuoksuvat piparimausteet ja salissa koristellaan kuusta. Kokeiluverstaassa pääsee valmistamaan kynttilöitä tai viettämään joululahjavalvojaisia.

Kokeiluverstaan Kynttiläpajat

Kynttilöiden valmistusta perinteisin menetelmin. Vapaa pääsy!

La-su 29.-30.11. klo 12-16. Su 7.12. klo 12-16. La-su 13.-14.12. klo 12-16.

Joulukuun taitotiistait 2. ja 9.12.

Klo 13-17.30 avoimet teematyöpajat kaikenikäisille. Joululaismisteluja. Vapaa pääsy.

Isoäidinaikainen joulu 7.-14.12.

Ti-pe klo 9-14, la-su klo 11-17. Joululaismisteluja 1950-luvun maalauskodissa. Kädentaitajien joulutori Kokeiluverstaalla.

Joululahjavalvojaiset 16.12.

Klo 13.30-21.00 valmistetaan kransseja, koristeita ja pikulahjoja pukinkonttiin. Vapaa pääsy!

Kevään kursseja Kuralassa

Taitotiistai 13.1.-26.5.

Kaikenikäisille joka tiistai Kuralan kokeiluverstaalla klo 13-17.30. Ei ennakkoilmoittautumista. Vapaa pääsy!

Teemoina tammikuussa Villasta vaikka mitä! Helmikuussa Paperista ja paperimassasta. Maaliskuussa Kevättä ja pääsiäisvalmisteluja.

Kuralan Kylämaän teemaviikonloput

Avoimia teemaviikonloppuja tammikuusta toukokuuhun. Iso-Kohmon emäntä puuhailee maalaistalon askareiden parissa ja Kokeiluverstaalla syvennyttään kädentaitoihin eri materiaalien kautta.

Kerran kuussa la-su klo 12-16:

24.-25.1. Viehät villasta: huovutusta, marionettinukke tai huopatossuja...

21.-22.2. Räsyistä ja tilkuista: ommellen vaikkapa tilkkutyö, pehmolelu tai ovimatto.

Vapaa pääsy! Työpajoissa pieni materiaalmaksu.

Ompeluseura 19.1.-11.5.

Parillisten viikkojen maanantait klo 17.30-20. Nuorille ja aikuisille. Tule mukaan oppimaan ja jakamaan perinteisiä käsityötaitoja. Kevätkausi 30e/henkilö + materiaalit.

Klassiset leningit ja ajattomat jakut 12.1.-18.5.

Parittomien viikkojen maanantait klo 17.30-20. Nuorille ja aikuisille. Suunnittele ja toteuta aikaa kestävä lempivaate kevätrientoihin. Kurssilla mahdollisuus kutoa oma vaatekangas. Syyskausi 30e/henkilö + materiaalit.

Pienoismallitalo 13.1.-3.3.

Ti klo 16.30-18.30. Yli 10-vuotiaille ja aikuisille. Suunnittele, rakenna ja sisusta oma pienoishuoneesi tai -kotisi: nykyaikainen tai historiallinen asumus, moderni olohuone tai vaikkapa talonpoikaistupa! Kurssimaksu 30e/hlö (sis. materiaalit).

Ilmoittaudu kursseille osoitteessa:

turku.fi/kuralankylamaki

Tervetuloa Kylämakeen, Jaanintie 45, 20540 Turku.
Puh. 02 2620 420.

YY

KAA

KOO

NEE

Lokerot:

keräyskartonki
keräyspaperi
lasi ja pienmetalli
pakkausmuovi

LAJITTELU KÄY HELPOSTI KUIN YHTEENLASKU.

Nelilokero on oma keräyspiste kotipihallasi. Unohda jätteiden turhat välikarastoinnit ja lajittele ne suoraan nelilokeroiseen astiaan!

Tyhjennyksen hoitaa nelilokeroinen erikoisauto, joka pitää jätteet erillään ja kuljettaa ne hyötykäyttöön. Kun vaihdat Nelilokeroon, saat näppärän kierrätyspisteen ja teet ympäristölle palveluksen.

Kysy lisää asiakaspalvelustamme ja tee tilaus!

www.nelilokero.fi
010 636 6080

www.lassila-tikanoja.fi

► JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS ► KIINTEISTÖHUOLTO JA -TEKNIikka ► SIIVOUS JA TUKIPALVELUT
► VIEMÄRIHUOLTO ► VAHINKOSANEERAUS ► PROSESSIPUHDISTUS ► YMPÄRISTÖRAKENTAMINEN

Kuvanveistäjä Simo Helenius

Wäinö Aaltosen jalanjälillä

**KoroiSet-lehti oli mukana järjestämässä kulu-
van vuoden keväällä Wäinö Aaltosen -symposiumia
Turun kristillisellä opistolla. Tilaisuuteen osallistui
myös turkulainen kuvanveistäjä Simo Helenius.**

Simo Helenius on syntynyt 1942 Koski Tl:ssä, samalla paikkakunnalla kuin Wäinö Aaltosen äiti aikoinaan. Helenius on myös kaukaisen sukua äitinsä kautta Wäinö Aaltoselle.

Wäinö Aaltosen tapaan Simo Helenius on käynyt Turun Taideyhdistyksen piirustuskoulun. Tämä tapahtui vuosina 1966–1969. Piirustuskoulun jälkeen hän oli töissä Wäinö Aaltosen museossa 1969–1983. Kuvataiteen valtionpalkinnon hän sai vuonna 1984.

Simo Helenius aloitti näyttelytoiminnan 1967 ja sen jälkeen hän on osallistunut lukuisiin näyttelyihin niin Suomessa kuin ulkomailla. Viime keväällä hänellä oli mm. näyttely Kustavin Kipinässä ja kesällä Koroisissa, jossa on nähtävänä Turun puistosta poistetusta jalavasta luotu Yksisiipinen enkeli -veistos.

Hämeen valtatie varrella

olevasta Heleniuksen Kissa-Kallu -veistoksesta on tullut samanlainen symboli Nummen kaupunginosalle kuin Aaltosen Liljasta Turulle.

Helenius asuu Raunistulassa, jossa hän jatkaa taiteilijatyötään. KoroiSet -lehti kävi häntä haastattelemassa Wäinö Aaltosen symposiumissa esille tulleista aiheista ja vähän muustakin.

**Mitkä ovat muistikuvasi
työjaksostasi Wäinö Aaltosen museossa?**

Olin töissä museossa 1969–1983 heti valmistumista lähtien. Olin kyllä virkavapaalla välillä. Olin töissä museossa vain neljä tuntia päivässä. Kun työstä tehtiin minulle virka, se ei sitten enää toiminut kunnolla, koska silloin se vei liikaa aikaa. Oli pakko sanoutua irti.

Olen ollut lapsesta asti kiinnostunut veistämisestä. Muotokieli on minulle tärkeä. Siksi oli tavattoman hie-

no olla museossa töissä. Olin siellä kuin kotonani. Ilmapiiiri oli hyvä. Minulle se oli tärkeä työpaikka.

Wäinö Aaltosen museota kohtaan on esitetty kritiikkiä siitä, että museossa on liian vähän Aaltosen töitä esillä. Mitä mieltä olet tästä?

Aikaisemmin museossa oli enemmän Wäinö Aaltosen töitä. Silloin kun olin museossa töissä, iso sali oli pyhitetty Aaltosen töille. Peräsalissa oli Aaltosen grafiikkaa ja maalauksia. Alkuvaiheessa museossa kävi paljon ihmisiä, mutta vähitellen samat työt eivät enää tuntuneet yhtä houkuttelevilta ja kävijämäärät alkoivat hiipua. Vaihtuvilla uusilla näyttelyillä saatiin ihmiset taas käymään museossa.

Museossa pitäisi kuitenkin olla jatkuvasti esillä osa Aaltosen parhaimmista töistä. Kymmenkunta työtä olisi sopiva määrä. Esimerkiksi aulatilat voisivat olla kokonaan Aaltosen töille varattua tilaa. Parhaimmat Aaltosen työt ovat etupäässä hänen töistään pienikokoisia. Tällaisia ovat esimerkiksi naisfiguuri Kahlaaja ja Aaro Helakosken päästä tehty työ.

*”Muotokieli
on minulle
tärkeä”*

Mikä on käsityksesi Aaltosen töistä ja taiteesta yleensä?

Parhaimmissa Aaltosen töissä on tiettyä nöyryyttä, lujuutta ja ajassa kestävyyttä. Nämä kolme asiaa ovat minulle olleet omassa työssäni hyvin tärkeitä. On olemassa myös sellaista taidetta, joka on kerran tehty, ja joka pyyhkiytyy saman tien pois.

Nykyisin tavoitteita taiteelle on niin monenlaisia verrattuna Aaltosen aikaan 50–100 vuotta sitten. Taiteilija hakee tänään vuoropuhelua yleisön kanssa melkein enemmän kuin aikaisemmin ja melkein millä keinoin tahansa. Itse luova prosessi voi lähteä mistä hyvänsä.

Taidekäsitykset ovat tulleet niin monimuotoisiksi. Ihminen pyrkii kuitenkin selkiyttämään omia tavoitteitaan taiteessa vuosien saatossa. Rönsyt karsiutuvat pois. Sisälto pyritään pelkistämään niin, että taideteoksen viesti tulee ikään kuin yhtä kanavaa pitkin katsojille. Kukin katsoja tulkitsee tämän viestin omalla tavallaan.

Minkälainen työ oli Nummenpakan Kissa-Kallu?

Kissa-Kallu on Nummenpakan seura ry:n tilaama työ. Se kuvaa

Kuvanveistäjä Simo Helenius ateljeessaan Raunistulassa.

paikallista kulkijaa, joka piti kissoista, eli erakkoelämää ja keräsi erilaisista roinaa. Maaherra Paavo Aitio oli keräämässä varoja työlle. Hän ehti nähdä työn luonnoksen ennen kuolemaansa.

Työnä veistos tavattoman oli helppo ja miellyttävä. Suunnitteluvaiheessa oli erilaisia rönsyjäkin mukana, mutta niistä luovuttiin, koska silloin siitä olisi tullut vaikeamman hoidettava. Kissan sijoittaminen aiheutti myös pohdintaa. Pussi selässä on roinan keräämistä varten. Kannu kädessä on maidon keräämistä varten kissoille.

Kun työ julkistettiin vuonna 1989, julkisuudessa syntyi myös kritiikkiä siitä, että Kissa-Kallun tyyppisestä laitapuolen ihmisestä on tehty veistoksen myötä ikään kuin kaupunginosan symboli. Nykyisin ajatus hyväksytään jo paremmin.

Entä Koroisten Yksisiipinen enkeli?

Olen tehnyt viimeaikoina erilaisia mielikuvahahmoja. Yksisiipinen enkeli on yksi näistä. Teos on syntynyt viime keväällä Elävän Kulttuurin Koroisten ry:n järjestämässä Veistospuisto kaupunkilaisille -kurssilla Koroisissa. Toimin kurssin vetäjänä.

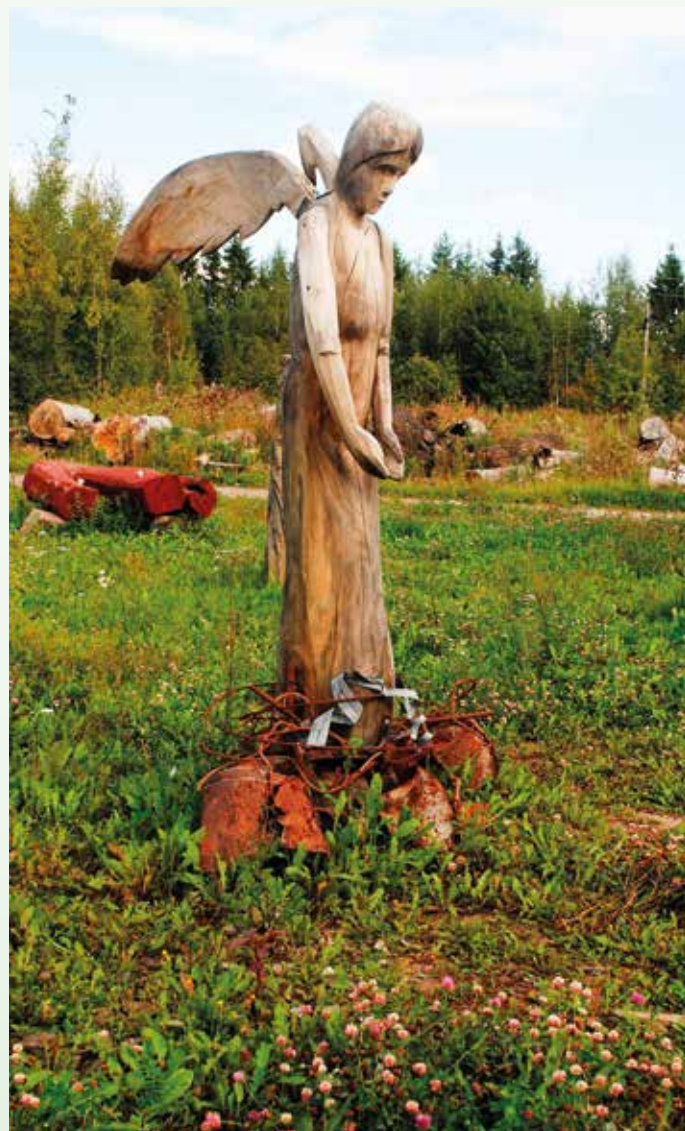
Turun puistoista kaadetut puut olivat veistosten raaka-ainetta. Yksisiipisen enkelin lähtökohtana oli jalava, joka oli kasvanut peltikaton vieressä. Peltikatto oli jäänyt puun sisään. Veistoksen jalustana on paikan päältä löytynyt romua täynnä ollut kaivanto. Näin enkeli on ikään kuin romupilven päällä.

Teksti ja kuvat: Timo Leinonen

Simo Heleniuksen kodin ja työtilan edustalla on betoninen työ Turussa asuneesta kirjailijasta Kaarlo Isotalosta (1918–1989). Isotalo vieraili kerran Heleniusten luona ja istuutui miettiäänä pihan tuolille. Miettiänsä asento oli vaikuttava ja loihti tarpeen ikuistaa se betoniin.

Kissa-Kallusta on tullut Nummenpakan symboli.

Yksisiipinen enkeli Koroisissa.